

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Sahibkar
məhkəmədən
çıxıb özünü
meşədə
asdı
yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 23 sentyabr 2016-cı il Cümə № 209 (6530) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

İşğalçının Rusiya ilə şərikli hərbi parad fiaskosu

Düşmən ölkənin sevinməsinə əsas yoxdur; rusiyalı politoloq: "İsgəndər"lər Ermənistanla verilsə belə, Azərbaycanın konstitusion ərazisi olan Dağlıq Qarabağda istifadə edilə bilməz, çünki..."

yazısı səh.11-də

Manatın "üzməsinin" doqquz ayı-kursumuz necə olacaq?

yazısı səh.12-də

Qərbin ölkə müxalifətinə diqqəti azalıb

yazısı səh.8-də

Müxalifət referendumdan sonra ciddi fəallıq proqnozlaşdırır

yazısı səh.6-də

Türkiyə səfiri media kapitanları ilə vidalaşdı- "bəlkə heç getməyəsiz..."

yazısı səh.3-də

Hakimiyyət üç mitinqə öz xeyri üçün icazə verib

yazısı səh.7-də

Banklar əmanətlərini sürətlə itirir

yazısı səh.12-də

Bakıda 12 yaşlı uşağın cinsiyyəti dəyişdirildi-şok əməliyyat

yazısı səh.14-də

DSX-nin səlahiyyətinin DGK-ya verilməsi nəyi dəyişəcək?

yazısı səh.5-də

AŞ PA Bakıya müşahidəçilər göndərir

yazısı səh.6-də

Güney Azərbaycan mövzusu niyə gündəmdən çıxıb?

yazısı səh.6-də

ABŞ dollarının faizini artırmadı, amma...

yazısı səh.10-də

Qarabağ ətrafında hərbi-siyasi vəziyyət dəyişir

AZƏRBAYCAN HƏRBİ TAKTİKASINI GÜCLƏNDİRİR - KRİTİK GƏLİŞMƏ

İşğalçının yeni təhriklərinə Bakıdan dörd istiqamətli cavab; erməni politoloqdan həyəcanlı açıqlama: "Türkiyə Azərbaycan ordusunun hazırlığı üzrə 19 proqramda fəal şəkildə iştirak edir, ildə iki dəfə Türkiyə hərbi komandanlığına bu barədə məruzə edilir..."

yazısı səh.4-də

Daha bir hesabat qalmaqalı- "Siyasi sifarişdir..."

BMT-nin xüsusi məruzəçisi Mişel Forst Bakıda keçirdiyi mətbuat konfransında Azərbaycanda insan hüquqları üzrə ilkin hesabatını açıqladı; iqtidar yenə sərt reaksiya verdi; Əli Həsənov: "Ola bilsin ki, qarşıdan gələn bir neçə gün ərzində..."

yazısı səh.5-də

Türkiyənin Bakıdakı səfirlərinin "gizli dosyaları" - Rauf Arifoğlu yazdı

yazısı səh.9-də

"Bu cinayətdə Samir Şərifov iştirakçı olub" - hüquqşünas rəyi

yazısı səh.5-də

Atası və əri şəhid olan qadın iki körpəsi ilə daxmada yaşayır

yazısı səh.15-də

Daha 10 dini icmaya pul verildi

Dövlət tərəfindən daha 10 dini icmaya maliyyə ayrılıb. Sentyabrın 22-də Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı maliyyə yardımı ayrılmış icma sədrələri ilə görüşüb.

Komitədən virtualaz.org saytına verilən məlumatda deyilir ki, həm islam, həm də qeyri-islam dini icmalarına maliyyə vəsaiti ayrılıb. Komitə dini icma sədrərinə məzəhlərarası qarşıdurmaya sövq edən hərəkətlərin qarşısını almağı, rəhbərlik etdikləri icmaların radikalizmlə ideoloji mübarizə istiqamətində fəaliyyət göstərmələrini tövsiyə edib.

Qeyd edək ki, prezident İlham Əliyevin 27 noyabr 2014-cü ilə imzaladığı sərəncama uyğun olaraq Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi tərəfindən indiyədək 131 dini icmaya maliyyə yardımı ayrılıb. Bunlardan 19-u qeyri-islam, 112-i isə islam dini icmasıdır.

Dünyanın 980 ən yaxşı universiteti açıqlandı, Azərbaycan yoxdur...

Ali təhsillə bağlı yeniliklərdən bəhs edən "Times Higher Education" (THE) jurnalı dünyanın ən yaxşı universitetlərinin builki siyahısını açıqlayıb. Siyahıda bu dəfə 980 universitetin (keçən ilkindən 180 universitet artıq) adı çəkilir. Rusiyanın 24, Türkiyənin 18, Gürcüstanın 1 universiteti də (İvane Javakishvili Tbilisi State University) siyahıya düşüb. Azərbaycan universitetlərinin heç birinin adı siyahıda hallanmır.

"Times Higher Education" universitetləri 5 əsas cəhətinə - təhsilin səviyyəsi, universitetin elmi araşdırma fəaliyyəti, universitetin adının beynəlxalq elmi jurnallarda çəkilməsi faktı, beynəlmillətlik (əcnəbi tələbələrin sayına) və təhsil ocağının fəaliyyətindəki innovasiyalara görə qiymətləndirir. Bunlardan əlavə, təhsil ocağının elmi araşdırmalara xərclədiyi vəsaitin məbləğinə diqqət edilir.

Siyahıda birinci yer Oksford Universitetindədir. İlk onluğa düşənlər yenə Amerika (Kaliforniya Texnologiya Universiteti, Stenford Universiteti, Kembriç Universiteti, Massaçusets Texnologiya Universiteti, Harvard Universiteti, Princeton Universiteti, Kaliforniya (Berklı) Universiteti, Çikaqo Universiteti), Britaniya (London Imperial Kolleci) və İsveçrənin (Sürix Texnologiya Universiteti - ETH Züriç) ali təhsil ocaqlarıdır.

Türkiyə universitetləri arasında liderlik edənler Koç (251-300), Sabancı (301-350) və Bilkent (351-400) universitetləridir. Rusiya universitetlərinin siyahısına isə Lomonosov adına Moskva Dövlət Universiteti (188), Moskva Fizika və Texnologiya İnstitutu (301-350), Sankt Peterburqdakı İnformasiya Texnologiyaları, Mexanika və Optika Universiteti-İTMO (351-400) başçılıq edir.

"Times Higher Education" Asiya ali təhsil ocaqlarında inkişaf olduğunu vurğulayır. 2 yeni Asiya universiteti (Çinin Honkonq Universiteti və Koreyanın Elm və Texnologiya İnstitutunun-KA-IST) ilk 100-lüyə, 4-ü isə (Honkonq Şəhər Universiteti, Çinin Elm və Texnologiya Universiteti, Fudan Universiteti və Honkonq Poliximik Universiteti) ilk 200-lüyə düşüb, digərləri siyahıda irəliləyir (siyahıdakı Asiya universitetlərinin ümumi sayı 289-dur). Ən güclü irəliləyən Sinqapurda müşahidə olunur.

Bununla belə, "beynəlxalq cəhdlər edən" Asiya universitetlərinin sayı "çox azdır". Bunu, Avstraliyanın Myordok Universitetinin Asiya üzrə Araşdırma Mərkəzinin professoru Riçard Robison deyib. Asiya ali təhsil ocaqları qabaqcıl universitetlərlə rəqabət apara bilməyi? Professor bu sualı belə cavablandırıb ki, "onların qərbdəkilər kimi nəhəng elm mərkəzlərinə çevriləcəyini gözləmir, çünki bu universitetlərin təhsil anlayışı fərqlidir". Onun fikrincə, Asiya universitetlərində mühit "çox gərgin olur", çox şey "əzbər öyrədilir", "auditoriyalarda müzakirələrə çox yol verilmir".

□ (AzadlıqRadiosu)

Sahibkar məhkəmədən çıxıb özünü asdı

Şəki rayonunun Baş Göynük kəndində intihar hadisəsi baş verib. "Qafqazinfo"nun əldə etdiyi məlumata görə, 1964-cü il təvəllüdü Mehəmmədşəhən Nüsret Fikrət oğlu dünən özünü meşədə asıb.

Belə ki, N.Mehəmmədşəhən bir müddət öncə üzərində qanunsuz silah olduğu üçün saxlanılıb. Ona Cinayət Məcəlləsinin 228-ci (qanunsuz silah daşıma) maddəsi ilə cinayət işi açılıb. Hazırda isə Şəki Şəhər Məhkəməsində cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi keçirilir.

N.Mehəmmədşəhənün dünən növbəti məhkəmə iclasında iştirak edib. Prosesdən sonra rayondan kəndə qayıdarkən dağ yolunda meşədə özünü asıb.

Onun evə gəlmədiyini biləndən sonra axtarışlara başlanılıb və meşədə asılmış meyiti tapılıb.

Araşdırma aparılır.

Qeyd edək ki, Mehəmmədşəhən Şəkiddə imkanlı şəxs kimi tanınır və uzun müddət ovla məşğul olub. Mərhumun ferması, villası və marketləri var.

Azərbaycan silah sərgisində 260-dan çox məhsul nümayiş etdirəcək

Nazir müavini: "Bu sərgilərdə Azərbaycan istehsalı olan silah-sursatlar böyük maraqla qarşılanıır"

Sentyabrın 27-dən 30-dək Bakı Ekspo Mərkəzində keçiriləcək ikinci "ADEX-2016" Beynəlxalq Müdafiə Sənayesi Sərgisində 34 ölkədən 216 şirkət, 19 ölkədən 25 rəsmi nümayəndə heyəti iştirak edəcək. Ziyarətçi şirkət və qurumlarla birlikdə sərginin coğrafiyası 44 ölkəni əhatə edir.

Musavat.com saytı xəbər verir ki, bu barədə sentyabrın 22-də sərginin açılışına həsr olunmuş mətbuat konfransında müdafiə sənayesi nazirinin müavini Yəhya Musayev məlumat verib.

Nazir müavini deyib ki, sərgidə müasir silah və texnika, eləcə də milli müdafiə sahəsində güc və qüdrət nümayiş olunacaq: "Bu tipli sərgilər inkişaf etmiş ölkələrdə təşkil edilir. Sərgidə bu qədər şirkətin iştirakı sübut edir ki, Azərbaycan dövlətinin nüfuzu artıb. Ölkəmiz özünü dünyada və regionda dinamik inkişaf edən dövlət kimi göstərə bilib".

Konfransda məlumat verilib ki, sərginin təşkili ilə Azərbaycan artıq ikinci dəfə müdafiə sənayesi sahəsində dünyadakı ən son nailiyyətlərin, ən yeni yerli məhsulların nümayiş olunduğu məkana çevriləcək, eləcə də təcrübə mübadiləsi aparmaq üçün imkan yaranaçaq. Burada 10 ölkənin, o cümlədən Azərbaycanın milli qrupları sərgidə öz ekspozisiyalarını göstərəcəklər.

Nazir müavini deyib ki,

Azərbaycan Müdafiə Sənayesi Nazirliyi bir çox sərgilərin iştirakçısı olub: "Nazirlik bu sərgilərə və bazara çıxardığı məhsullarla özünü təsdiqləyib. 2009-cu ildən başlayaraq nazirliyin müəssisələrində istehsal olunan və sayı artan məhsullar xaricdə keçirilən beynəlxalq müdafiə sənayesi sərgilərində də nümayiş etdirilir. Bu sərgilərdə Azərbaycan istehsalı olan məhsullar böyük maraqla qarşılanıır və xarici ölkələrə ixrac edilir".

Azərbaycan Müdafiə Sənayesi Nazirliyi və "Caspian Event Organisers" "CEO" şirkəti "ADEX" sərgisinin təşkilatçıları qismində çıxış edirlər. Müdafiə Nazirliyi sərgiyə dəstək göstərir. Sərgi çərçivəsində Azərbaycanın milli pavilyonu ölkənin milli müdafiə kompleksini təq-

dim edəcək. Burada Azərbaycan Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin müəssisələri müdafiə və xüsusi təyinatlı məhsulları, eləcə də silah-sursat nümunələrini nümayiş etdirəcək.

Mətbuat konfransında bildirilib ki, sərgidə Azərbaycan, Belarus, İsrail, Çin, Pakistan, Rusiya, Serbiya, Türkiyə, Fransa və Çexiya milli pavilyonları ilə çıxış edəcək.

Azərbaycanın Müdafiə Sənayesi Nazirliyi "ADEX-2016" sərgisinə 260 addan çox müdafiə təyinatlı məmulat çıxaraçaq: "Bu dəfə müşahidə olunan böyük marağı nəzərə alaraq 2014-cü ildəki sərgidən fərqli olaraq, müddəti 4 gündək artırıdım. Hər kəsi bu sərgidə iştirak etməyə dəvət edirik".

□ **Məhəmməd TÜRKMƏN**
Fotolar müəllifindir

ABŞ Türkiyədə terror təhlükəsi barədə xəbərdarlıq edib

ABŞ Türkiyədə terror təhlükəsi barədə xəbərdarlıq edib. "Hürriyyət" qəzeti yazır ki, ABŞ-ın Türkiyədəki səfirliyi Qaziantep şəhərində, xüsusən əcnəbilərin üstünlük verdiyi ticarət mərkəzləri və obyektlərdə terror aktı təşkil edilə biləcəyi barədə xəbərdarlıq yayıb.

Səfirliyin ABŞ vətəndaşlarına xitabən yayımladığı mesajda qeyd olunub ki, Türkiyə polisi Qaziantepdə terrorçularla bağlı istintaq aparır və bu məlumat terrorçuların ticarət mərkəzləri və Qərb ölkələrinin vətəndaşlarının gətdikləri restoran və kafeləri hədəf alacağına işarə edir.

Səfirlik ABŞ vətəndaşlarına belə yerlərdə gedərkən ehtiyatlı olmağı, mümkünse, getməməsi tövsiyə edib. ABŞ səfirliyi terror aktının hansı terror təşkilatları tərəfindən həyata keçirilə biləcəyinə aydınlıq gətirməyib.

Rəsiz-Zadə nazirləri kabinetinə topladı

Artur Rəsiz-Zadənin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetində 2017-ci il üzrə dövlət büdcəsinin və icmal büdcənin layihələri, sonrakı üç il üçün icmal büdcənin göstəriciləri, həmçinin Azərbaycan Respublikasının 2017-ci il və gələn üç il üzrə iqtisadi və sosial inkişaf konsepsiyası və proqnoz göstəriciləri müzakirə edilib.

Nazirlər Kabinetinin mətbuat xidmətindən APA-ya verilən məlumata görə, iclası giriş sözü ilə açan A. Rəsiz-Zadə bildirib ki, gələn ilin dövlət büdcəsi layihəsi son dövrlər dünyada gedən qlobal maliyyə və iqtisadi proseslər nəzərə alınmaqla, Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi altında ölkəmizdə aparılan uğurlu iqtisadi siyasət nəticəsində əldə olunan nailiyyətlər zəminində tərtib edilib.

Layihənin hazırlanmasında dövlət büdcəsinin sosial yönümlüyü əsas götürülüb, əhalinin maddi rifahının daim yaxşılaşdırılması, dövlətin müdafiə qüdrətinin və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, xüsusən qeyri-neft sektorunun inkişafına dəstək verilməsi kimi mühüm amillərə diqqət yetirilib.

Sonra maliyyə naziri Samir Şerifov və iqtisadiyyat naziri Şahin Mustafayev gündəlikdə duran məsələlərə dair məruzə ilə çıxış ediblər.

Büdcə layihəsi ətrafında aparılan geniş müzakirələrin yekununda əlaqədar nazirlik, komitə, idarə və təşkilatlarla birlikdə müvafiq dövlət proqramları əsasında hazırlanan "Azərbaycan Respublikasının 2017-ci il üzrə dövlət büdcəsinin və icmal büdcənin layihələri və sonrakı üç il üçün icmal büdcənin göstəriciləri" və "Azərbaycan Respublikasının 2017-ci il və gələn üç il üzrə iqtisadi və sosial inkişaf konsepsiyası və proqnoz göstəriciləri"nin bəyənildikləri "Büdcə sistemi haqqında" Qanuna əsasən büdcə zərfinə daxil olan sənədlər toplusunun Azərbaycan prezidentinə təqdim edilməsi qərara alınıb.

Mətbuat Şurası jurnalistlərə yeni gödəkcə payladı

Sentyabrın 22-də Mətbuat Şurasında jurnalistlər üçün yeni təhlükəsizlik gödəkcələri paylandı. Tədbirdə iştirak edən musavat.com saytının əməkdaşı xəbər verir ki, MŞ sədri Əflatun Amaşov media kapitanlarının və jurnalistlərin iştirakı ilə yeni gödəkcə barədə məlumat verdi.

Dedi ki, MŞ ilə Daxili İşlər Nazirliyi uzun müddətdir ki, layihə həyata keçirir: "Küçə aksiyaları zamanı monitorinqlər aparmaq üçün qruplar yaradılır. Ayrı-ayrı redaksiyalarda çalışan jurnalistlər də aksiyaları işıqlandırır. Bu zaman onların fəaliyyətini və təhlükəsizliyini təmin etmək üçün qrupun üzvləri orda olur. Məqsəd elə olur ki, jurnalistlər orda olanda heç bir problem yaranmasın. Təhlükəsizlik gödəkcələri də buna xidmət edir".

Ə.Amaşov dedi ki, bu dəfə üçün 300 gödəkcə hazırlanıb və hər redaksiyaya, onların küçə aksiyalarına münasibət dərəcəsinə görə, gödəkcələr paylanacaq: "Aktiv redaksiyalara daha çox verəcəyik. Bugünkü tədbir gödəkcələrin ilk partiyası barədə məlumat vermə xarakterli daşıyırdı. Ümumilikdə bu gün hər redaksiyaya bir ədəd gödəkcə paylanacaq".

□ **SEVİNG**

UEFA-nın yeni prezidenti Bakıya gəlir

UEFA-nın prezidenti Aleksander Çeferin və baş katib Teodor Teodoridis Bakıya gələcək.

Virtualaz.org bildirir ki, bu barədə AFFA-nın rəsmi saytı məlumat yayıb.

Məlumata görə, səfər AVRO 2020-nin 4 oyununun ev sahibi şəhəri Bakının loqosunun təqdimat mərasimində iştirak məqsədilə gerçəkləşəcək.

Mərasim sentyabrın 30-da Bakı Olimpiya stadionunda keçiriləcək.

Xatırladaq ki, Aleksander Çeferin sentyabrın 14-də Yunanistanın paytaxtı Afinada keçirilmiş növbədənəkar Konqresdə UEFA-nın prezidenti seçilib.

Onu da qeyd edək ki, UEFA rəsmilərini Azərbaycan paytaxtına AFFA-nın prezidenti Rövşən Abdullayev dəvət edib.

Sentyabrın 22-də Mətbuat Şurasında (MŞ) Türkiyənin Azərbaycandakı səfiri İsmayıl Alper Coşkunla vida görüşü keçirildi. Diplomatik fəaliyyətinin başa çatması ilə bağlı media kapitanlarının iştirakı ilə keçirilən görüşdə giriş sözü ilə Mətbuat Şurasının sədri Əflatun Amaşov danışdı. Ə.Amaşov Türkiyə-Azərbaycan münasibətlərinin inkişafında cənab səfirin böyük rolu olduğunu dedi. İ.A.Coşkunun 2012-ci ildən bəri Azərbaycanda vəzifəyə başladığını xatırladan MŞ sədri onun gəlişi ilə ölkələrarası əlaqələrin daha da mükəmməlləşdiyini xüsusi qeyd etdi: "Xidmətiniz dövründə çoxsaylı Türkiyə jurnalistləri Azərbaycana, Azərbaycan jurnalistləri isə Türkiyəyə dəvət olundu. Çoxsaylı beynəlxalq toplantılar oldu. Bu tədbirlərdə sizin də, səfirliyin də rolu böyükdür".

MŞ sədri Azərbaycan jurnalistikasının inkişafındakı roluna, mediaya göstərdiyi diqqətə və diplomatik fəaliyyətini uğurla başa vurmasına görə cənab səfirə təşəkkür plaketi təqdim etdi.

KİV-in İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun (KİVDF) sədri Vüqar Səfərlin səfirin səlahiyyət müddətinin bitməsinə "kədrli hadisə" adlandırdı. Onun sözlərinə görə, ölkələrarası münasibətlərin yaxınlaşmasında əsasən medianın, eyni zamanda səfirliklərin də rolu var: "Fəaliyyətiniz dövründə Azərbaycan mediasına böyük diqqətiniz olub. Daim media nümayəndələri, rəhbərləri ilə görüşlər keçirmisiz, onlara vaxtınızı ayırmısınız. Əlbəttə, bu illər ərzində xeyli səfirlik buraxılıb. Öncəki səfir Hulusi Kılıcı yad etmək istəyirəm. O da media ilə yaxın münasibətlər qurdu və böyük işlərin əsasını qoydu".

V.Səfərlin xatırladı ki, iyul ayının 15-də Türkiyədə baş verən olaylar zamanı Azərbaycan mediası Türkiyə dövlətinin yanında oldu, onların obyektiv şəkildə çatdırdı: "Bu da sizin xidmətinizdir ki, media ilə əlaqələrin genişləndirilməsində böyük rolunuz olub. Sizə sağlığı arzu edirik. Unutmayın ki, siz hər zaman bizim dostumuzunuz".

«APA Holding»in rəhbəri Vüsalə Mahirqızı isə tədbir başlamazdan öncə həmkarlarla onun ölkəyə gəlişi zamanı barədə müzakirə apardıqlarını bildirdi. "Zaman o qədər sürətlə keçir ki, bəzən illəri toparlayanda, düşünmək zorunda qalırsan" deyərək, V. Mahirqızı səfirin 4 illik fəaliyyətinin sanki iki ilmiş kimi keçdiyini qeyd etdi. Qısa fəaliyyəti dövründə diplomatın böyük işlər gördüyünü xatırladan Vüsalə xanım səfirin tək səfir funksiyası daşmadığını dedi: "Bundan sonra olacağınız yerdə uğur arzulayırıq. İnənəm ki, gələcəyiniz yerdə Türkiyə ilə yanaşı, Azərbaycan elçiliyini də edəcəksiz. Gələn böyük elçiyə də indidən uğurlar arzu edirik. İki ölkə olaraq, strateji tərəfdaş olsaq da, cəmiyyətimizin bir-birinə daha sıx transfer olmasına ehtiyac var. Medianın tədbirlər keçirməsi, ziyalıların qarşılıqlı olaraq mediada çıxışlar etməsinə ehtiyac var".

Türkiyə səfiri media kapitanları ilə vidalaşdı - "bəlkə heç getməyəsiz..."

Mətbuat Şurasında Türkiyənin Azərbaycandakı səfiri İsmayıl Alper Coşkunla vida görüşü keçirildi; diplomat: "Türkiyədə küçədə kimi saxlayıb, Azərbaycanı soruşsan, heç buranı görməyən biri də olsa, "Can Azərbaycan" deyəcək"

"Yeni Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru Hikmət Baboğlu isə bu görüşü həm də səfirin Azərbaycan mediası qarşısında hesabatı adlandırdı: "Azərbaycan jurnalistlərinin ümumi fikridir ki, Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərinin inkişafı üçün siz böyük işlər görmüsünüz. Ümid edirəm ki, Azərbaycan-Türkiyə mediası daha çox inteqrasiya edəcək".

"Yeni Məsəbat" qəzetinin baş redaktoru Rauf Arifoğlu isə bütün çıxışçıların "Türkiyə səfiri bizim redaksiyada olanda", frazasını söyləməsinin təsadüfi olmadığını vurğuladı. Onun sözlərinə görə, bu, Türkiyə elçisinin mediaya necə açıq olmasının, həm də bizi özündən biri bilməsinin nəticəsidir: "İllər sürətlə keçdi, sizə isinişdik, elə qaynaşdıq ki, indi gedişinizə təəssüflənməmək mümkün deyil. Lakin həm də sevindirici ki, Azərbaycanı dərinlən bilən bir qardaşımız Türkiyənin dövlət sistemində irəliyə doğru bir addım atır, onun xarici siya-

sətinin müəyyənləşməsində rol alacaq. Sizə yeni işinizdə uğurlar diləyirəm. Türkiyə Azərbaycanın özüdür. Yadımdadır, sərhədlərin açılması ilə bağlı Türkiyədə keçirilən bir sorğuda vətəndaşların 90 faizindən çoxu Azərbaycandan yana səs vermişdi. Hətta Azərbaycanda bu cür sorğu keçirilsə, bəlkə də 90 faizdən çox ölkə vətəndaşı bu məsələdə birgə səs verməz...".

MŞ İdarə Heyətinin üzvü Umud Mirzəoğlu isə iki qardaş səfiri bizim redaksiyada olanda, frazasını söyləməsinin təsadüfi olmadığını vurğuladı. Onun sözlərinə görə, bu, Türkiyə elçisinin mediaya necə açıq olmasının, həm də bizi özündən biri bilməsinin nəticəsidir: "İllər sürətlə keçdi, sizə isinişdik, elə qaynaşdıq ki, indi gedişinizə təəssüflənməmək mümkün deyil. Lakin həm də sevindirici ki, Azərbaycanı dərinlən bilən bir qardaşımız Türkiyənin dövlət sistemində irəliyə doğru bir addım atır, onun xarici siya-

şəsinin müəyyənləşməsində rol alacaq. Sizə yeni işinizdə uğurlar diləyirəm. Türkiyə Azərbaycanın özüdür. Yadımdadır, sərhədlərin açılması ilə bağlı Türkiyədə keçirilən bir sorğuda vətəndaşların 90 faizindən çoxu Azərbaycandan yana səs vermişdi. Hətta Azərbaycanda bu cür sorğu keçirilsə, bəlkə də 90 faizdən çox ölkə vətəndaşı bu məsələdə birgə səs verməz...".

"Mental dəyərlər oxşardır, bar-

yerlər yoxdur. Amma həssaslıq maksimum olmalıdır. Türkiyə ən yaxşı diplomatlarını Azərbaycana göndərir. Onlar da gələndən sonra öz vəzifələrini layiqincə yerinə yetirirlər. Keçmiş səfir Hulusi bəyi də bütün redaktorlar xatırlayır. Media ilə əlaqələrin qurulmasında onun önəmli rolu olub. Siz də öz fəaliyyətinizlə Azərbaycan mətbuatının Türkiyə mediası ilə iç-içə olmasında rol oynamısınız".

"Bakı-Xəbər" qəzetinin baş redaktoru Aydın Quliyev isə səfirə "nə zamansa Azərbaycana qayıtsaz, öz evinə qayıdan insanın hissələrini yaşamağı arzulayıram", dedi: "Azərbaycanda hər iki xalq üçün gördüyünüz işlərə görə təşəkkür edirik. Təəssüf ki, indiyə qədər MŞ-də hansısa səfirə "mətbuatın dostu" mükafatı verilməyib. Belə bir təcrübə olsaydı, məmnuniyyətlə bu adı sizə təqdim edərdik. Sizin bundan sonra fəaliyyətiniz harada davam edəcək, bilmirəm. Sizin potensialınızdan Türkiyə hökuməti

istifadə edəcək. Harda olsaz, biz sizi izləyəcəyik. İldə bir neçə dəfə süfrə başında görüşdüyümüz bir diplomatdan ayrılıq. Fəaliyyətinizin müəyyən hissəsi bizə aiddir. Duyğusalığı yaradan amillərdən biri də odur".

"Olaylar" İnformasiya Agentliyinin rəhbəri Yunus Oğuz səfirin ən yaxşı səviyyədə öz missiyasını həyata keçirdiyini dedi. O, zərəflə qeyd etdi ki, burada hamı sizi tərifləyir, sevdiyini açıqlayır: "... bəlkə heç getməyəsiz..."

"Şərq" qəzetinin baş redaktoru Akif Aşırı səfirə Azərbaycandakı uğurlarını türk dünyası üçün həyata keçirməyi arzuladı: "Bizim münasibətlərin qurulmasında medianın əvəzsiz rolu var. Azərbaycan mediasında elə bir sayt, qəzet yoxdur ki, gündə Türkiyə ilə bağlı 5-6 xəbər verməsin. Sizin səfirliyiniz

işləməyin böyük zövq olduğunu dedi: "Siz Azərbaycana Türkiyədən gələn hər hansı nümayəndə heyətini, o cümlədən də diplomatları çox yaxşı qarşılayırsız. İlk günlər deyirdilər ki, Azərbaycanda işiniz asan olacaq. Amma daha sonra aksent dəyişdi və bunun çətin olduğunu dedilər... Çünki Azərbaycanda işləmək üçün bu ortama öyrənmək, hiss etmək lazımdır. Bunu masa başında öyrənmək mümkün olmur. Bunu sizinlə görüşdə, insanlarınla eyni ortamda hiss etmək olur. Mənə bunu yaşadan Azərbaycana minnətdarlığımı bildirirəm. Bu etibara layiq ola bilmişəm, inşallah. Türkiyə və Azərbaycanın hər yerində, hər küçəsində medianın əvəzsiz rolu var. Azərbaycan mediasında elə bir sayt, qəzet yoxdur ki, gündə Türkiyə ilə bağlı 5-6 xəbər verməsin. Sizin səfirliyiniz

məyən biri də olsa, "Can Azərbaycan" deyəcək. Bu, bizim sahib olacağımız ən böyük sərmayədir. Buna zərər verə biləcək olayların qarşısını almaq lazımdır. 2012-ci ildə gələndə Azərbaycanda xəfif bir buruqluq vardı. Ermənilərlə sərhədlərin aşılması mövzusunda Türkiyənin atdığı bəzi addımları yaratdığı həssaslığın izləri vardı... Əgər Türkiyənin izlədiyi bir prosesdə Azərbaycanın xoşuna gəlməyən bir məqam varsa, bilin ki, Türkiyə hər zaman Azərbaycanla eyni hədəfə yürüməkdədir, onun ziyanına ola biləcək heç bir addım atmaz. Makro ölçüdə baxsaq, Türkiyə və Azərbaycan tale ortaqlığı yaşayıb və yaşayır. Türkiyə əsla Azərbaycana narahatlıq duyğusu yaradaçaq addım atmaz. Bəzən məqsədə gədən addımlar fərqli ola bilər. Belə anlarda ən açıq, dürüst şəkildə bu məqamları danışmaq lazımdır. Refleksiv addım atmadan öncə bunları müzakirə etmək lazımdır. Hədəfimizdən əsla vaz keçməməliyik. Hazırda ölkələrarası münasibətlər tarix boyunca ən gözəl mərhələlərdədir. Bunun səfirliklərlə əlaqəsi yoxdur. Bu, tarixin bizlərə bir vəzifəsidir, məsuliyyətin davam etməsidir. Cənab prezidentlərin təmsilində bu tarixi missiya onların üzünə qoyulub. Bizim kimi nümayəndələrin vəzifəsi isə tarixin və dövlət başçıların bizə cızdığı yolda yeriməkdir".

Sonda zalda olan media təmsilçiləri ilə tək-tək əl sıxışaraq vidalaşan səfir, "Bir qüsurumuz oldusa, haqqınızı halal edin" deyərək, Azərbaycan mediasına vida etdi.

□ Sevinc TELMANQIZI

Qarabağ ətrafında hərbi-siyasi vəziyyət dəyişir

İşğalçı Ermənistan kövrək sülh danışıqlarını da sabotaj eləməyə başlayıb. İrəvanda 3 gün öncə Rusiya ilə birgə düzənənən şərqli hərbi parad, habelə işğal altındakı Ağdam rayonunda başlanan hərbi təlim öncəliklə bu qənaətə formalaşdırır. Növbəti dəfə əminlik hasil olur ki, düşmən tərəf Azərbaycandan daha güclü hərbi zərbə yeməyincə Qarabağ danışıqlarında konstruktiv mövqə tutmayacaq.

Lakin ermənilərin parad və hərbi təlimlərdən eyniforiya keçirməsinə ciddi əsas da yoxdur - İrəvanda parad Rusiyanın icazəsi ilə "İsgəndər-M" raket kompleksləri nümayiş etdirilsə belə. Çünki Azərbaycan da əsla sakit oturmayıb və düşmən təhriki hərəkətlərinin qarşısında zəruri addımlar atır. Özü də diqqətçəkicidir ki, bu addımlar çoxşaxəli və düşmən təlaşını artıran addımlardır.

Ondan başlayaq ki, sentyabrın 21-də - İrəvanda parad keçirilən gün Azərbaycanın Müdafiə Sənayesi Nazirliyi "Şərq" İstehsalat Birliyinin müəssisəsində hazırlanan müasir kəşfiyyat element bazasına və taktiki məhvəddi hücum sistemində malik "Zərbə" pilotsuz uçuş aparatının təqdimatı olub. Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev tədbirdə iştirak edib.

Eyni gündə, yenə məhz İrəvanda hərbi paradın cəmi bir neçə saat sonra Azərbaycan Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyi xidməti müşavirəyə toplaşdı. Nazirlikdən yayılmış qısa rəsmi məlumatda deyilir ki, müşavirə Ali Baş Komandan İlham Əliyevin tapşırığı əsasında keçirilib və orada "regiondakı son hərbi-siyasi vəziyyət" təhlil edilib. Verilən açıqlamaya görə, müşavirədə "əsas istiqamətlər üzrə kəşfiyyatın bütün növlərinin gücləndirilməsi, düşmən ərazisindəki yeni hədəflərin aşkar olunması, onların əhəmiyyətinin qiymətləndirilməsi və məhv etmə ardıcılığının müəyyən edilməsi xüsusi diqqət mərkəzində olub".

Azərbaycan hərbi taktikasını gücləndirir - kritik gəlişmə

İşğalçının yeni təhriklərinə Bakıdan dörd-istiqaqəmətli cavab; erməni politoloqdan həyəcanlı açıqlama: "Türkiyə Azərbaycan ordusunun hazırlığı üzrə 19 proqramda fəal şəkildə iştirak edir, ildə iki dəfə Türkiyə hərbi komandanlığına bu barədə məruzə edilir..."

Siyasi müşahidəçilərə görə, toplantı məhz Ermənistanın son təxribatçı hərəkətlərinə, daha deyil, yeni situasiyaya uyğun Bakının öz çəvik addımlarını müəyyən etməklə bağlı olub. Yeni söhbət təkcə işğal altındakı Azərbaycan ərazilərində deyil, bundan sonra Ermənistandakı yeni hədəflərdən və bu hədəflərin koordinatla-

rını müəyyən etmək üçün kəşfiyyatın dərinləşdirilməsindən gedir.

"Bu yeni hədəflər nədən ibarət ola bilər? Təxmin etmək çətin deyil ki, Ermənistan ərazisindəki strateji və hərbi obyektlər, o cümlədən "İsgəndər" raketlərinin dislokasiya bazası bundan sonra Azərbaycan ordusunun

raket qüvvələrinin hədəfində olacaq" - virtualaz.org saytı öz şərhində qeyd edir.

Müşavirədə habelə müdafiə naziri ölkəmiz üçün yaranan biləcə istənilən hərbi təhdid ehtimalını nəzərə alaraq düşmənün bütün ərazisindəki (!) strateji və hərbi təyinatlı obyektlərə nəzarətin gücləndirilməsi, zərurət yaranar-

sa onların əhəmiyyətinə görə dərhal məhv edilməsinə hazır olmaq üçün müvafiq əmrlər verib. Nazir xüsusi vurğulayıb ki, Silahlı Qüvvələrimizin sərəncamındakı raket-artilleriya qurğu və sistemləri bu tapşırıqları dəqiqliklə yerinə yetirməyə imkan verir.

Yeni nazirin əmri o anlama gəlir ki, bundan sonra nəinki Qarabağdakı erməni qüvvələrinin baza və obyektləri, həmçinin bütün Ermənistan ərazisindəki strateji və hərbi təyinatlı obyektlər Azərbaycan kəşfiyyatının diqqət mərkəzində olacaq, raketlər bu obyektlərə təşlənəcək. Bunu Dağlıq Qarabağ ətrafında yaranan yeni hərbi-siyasi durumun diktəsindən dolayı rəsmi Bakının Qarabağla bağlı hərbi taktikasına düzəlişi kimi də qəbul etmək olar.

Erməni tərəfinin son hərbi təhriklərinə üçüncü sanballı cavab sentyabrın 27-də Azərbaycan paytaxtında keçiriləcək «ADEX-2016» müdafiə sənayesi sergisində olacaq. Xəbər verildiyi kimi, sergide İsrailin hərbi sənaye şirkəti "Aeronautics" ilk dəfə döyüş başlığı daşıyan iki yeni

Nəhayət, İrəvanda parad ərəfəsində xəbər yayıldı ki, Azərbaycan Türkiyədən regionun ən dağıdıcı raket sistemi sayılan "Qasırğa T-300" raket sistemi almağa başlayıb. Onların sayı 19 vahiddir və ilin sonunadək Azərbaycana çatdırılacaq. Hərbi ekspertlərə görə, söhbət ən müasir, son nəsill artilleriya-raket qurğularının arsenalında olan sistemlərdən gedir. "Qasırğa T-300" canlı qüvvə və texniki sirdən çıxartmaq üçün ən müasir silah sistemləri sayılır" - ekspert Üzeyir Cəfərov bildirib.

Düşməni ən çox narahat edən amillərdən biri də məhz son illər iki qardaş ölkə arasında hərbi və hərbi-texniki sahədə əməkdaşlığın dərinləşməsi, ortaqların intensivləşməsidir. Unutmayaq ki, Türkiyə hazırda dünyada ən çox silah ixrac edən dövlətlərdən birinə çevrilib. Lakin Rusiyadan savayı heç bir dövlətdən silah-sursat almaq imkanında olmayan İrəvanın təlaşını təkcə bununla bağlı deyil.

"Hazırda Türkiyə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin hazırlığı üzrə 19 proqramda fəal iştirak edir. Bura həmçinin, ordu növlərinin hazırlığı, qərargah işləri, yeni hərbi texnikanın mənimlənməsi, müxtəlif formatlı hərbi manevrlərin keçirilməsi, sərhəd xidməti hazırlığı, hərbi-tədris proqramları daxildir. Bu proqramların hər mərhələsinin yerinə yetirilməsindən sonra Türkiyənin müdafiə nazirinin müavini, bir qayda olaraq, ildə iki dəfə öz ölkəsinin hərbi komandanlığına məruzə edir. Əgər əvvəllər Türkiyə hərbi mütəxəssislərinin Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin korpuslar səviyyəsində fəaliyyət praktikası var idisə - hansılardan sayı ki, qərargahlardakı təlimatçılarla birgə 78 nəfər təşkil edirdi, - bu gün təlimatçılar artıq aylar səviyyəsində bölüşdürüldü və onların sayı 230 nəfərdir".

Bu həyəcanlı, eyni zamanda sensasion xarakterli iddia tanınmış erməni siyasi ekspertlərdən sayılan İqor Muradyanın Bakı və Ankara arasında mütəfəqqiyyətin indiki səviyyəsinə həsr elədiyi dünənki şərhində yer alıb. Nə əlavə etmək qalır? Əlbəttə ki, düşmən tərəfin təlaşını haqlıdır. Ən əsası, bu təlaş gündən-günə artacaq, əgər Ermənistan öz ağıllı başına yığdı, torpaqlarımızı qeyd-şərtsiz azad eləməyə başlamasa.

□ Analitik xidmət

Qarabağda yeni savaş ehtimalı artıb - ekspertlər deyir ki...

Qarabağ danışıqlarında qeyri-müəyyənliyin yaranması şəraitində savaş təhlükəsinin kifayət qədər real olduğunu əksəriyyət təsdiqləyir. Ermənistanın Rusiyadan aldığı silahları hərbi parad nümayiş etdirməsi, eyni vaxtda işğal altındakı Ağdamda hərbi manevrlərə başlaması, Azərbaycanla təhdid dilində danışıma davam etməsi ölkəmizi öz ərazilərini azad etmək üçün alternativlərə əl atmaq məcburiyyəti qarşısında qoyur.

Hərbi ekspert Üzeyir Cəfərov 24saat.org-a açıqlamasında Ermənistanın malik olduğu raket sistemlərindən hər an istifadə edə biləcəyini vurğulayıb. Politoloq Arzu Nağıyev isə "Yeni Müsavat" a açıqlamasında bildirdi ki, konfliktin həllinin Rusiyaya "həvalə" edilməsindən sonra belə bir sonluq olacağı əvvəlcədən də məlum idi: "Ermənistanda siyasi gedişlərdən sonra hakimiyyətin dəyişdirilməsi baş verdi, rusiyayönümlü baş nazir təyin edildi. Bununla da iqtisadiyyatı demək olar ki, tam şəkildə Rusiyanın hissanına keçdi. Kompensasiya kimi Ohanyanın rotasiya qaydasında KTMT-yə baş katib təyin edildiyi məsələsi qaldı. Bütün bunların fonunda Serj Sərkisyan öz hakimiyyətini uzatmaq üçün müxtəlif variantlara əl atdı. O cümlədən Dağlıq Qarabağdakı separat-

çılara nəyin bahasına olursa-olun müstəqillik anonsu verdi. Məhz buna görə də hərbi parad və yenə də Rusiyadan alınan silahların təqdimatını keçirdi. Bu gün Sərkisyanın əsas məqsədi Rusiya-Türkiyə münasibətlərinə zərbə vurmaq, hakimiyyətini qorumaqdan başqa bir şey deyil. Bundan başqa, Bişkekə yenə öz ampuasında olan Sərkisyan Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevdən layiqli cavabını aldı".

A.Nağıyevin fikrinə, İrəvanda gedişlər təbii ki, heç də müsbət hal deyil: "Bütün bunlar Rusiya ilə həmrəylik nümayişi və münafiqşənin danışıqlar yolu ilə həllinin mümkünsüzlüyünün anonsudur. Belə bir şəraitdə təbii ki, Azərbaycan öz hərbi potensialını göstərməlidir. Əsas problem ondan ibarətdir ki, dünya ictimaiyyəti, o

Arzu Nağıyev:
"Müharibə başlasa, bu, bütün regionu alovlandırma bilər"

Elçin Mirzəbəyli:
"Moskvanın mesajları xüsusilə də Azərbaycanı müharibədən çəkəndirməyə xidmət edir"

cümlədən BMT və ATƏT susur. Suriya problemini bir nömrə kimi təqdim edərək Qarabağ münafiqşəsinin həllindən danışılırmı. Məlumdur ki, müharibə başlasa, bu, təkcə Azərbaycan və Ermənistan arasında getməyəcək, bütün regionu alovlandırma bilər. Təbii ki, öz silahlarını satan bəzi dövlətlər bundan məmnunluq hissi keçirir

də, əsas məsələ bizim ərazi bütövlüyümüzün bərpası olmalıdır. İstər prezident, istərsə də müdafiə nazirinin son bəyanatları buna bir əyani sübutdur. Bir sözlə, bəynəlxalq qüvvələr erməni təcavüzkarlarını cəzalandırmısa, güc nümayiş etdirməklə Azərbaycan onları danışıqlar masasına oturtmağa qadirdir. Bu isə təbii ki, hərbi yolla

mümkündür. Biz buna da hazırıq".

Politoloq Elçin Mirzəbəyli isə bu fikirdədir ki, cəbhədə yaranmış gərgin vəziyyətin səbəbləri müxtəlifdir: "Aprel döyüşlərindən sonra mövqeləri zəifləmiş Sərkisyan hakimiyyəti uğursuzluqlarını balanslaşdırmağa, xof və qorxu içində olan Ermənistan cəmiyyətini özünə gətirməyə, revanş götürməyə çalışır. Ermənistanda keçirilən hərbi parad da əsasən daxili auditoriyaya hesablanmış bir aksiyadır. Rusiyanın Gümrüdəki hərbi bazasının arsenalına daxil olan "İsgəndər" raket kompleksinin nümayişi də bu qəbildəndir. Sərkisyan Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin apreil döyüşlərində nümayiş etdirdiyi müasir hərbi texnikanın Ermənistan cəmiyyətində yaratdığı xofu Rusiyadan kirayə götürdüyü raket kompleksi ilə kompensasiya etməyə cəhd göstərir". E.Mirzəbəylinin sözlərinə görə, məsələnin digər tərəfi Rusiyanın ona məxsus operativ-taktiki raket kompleksinin Ermənistan ordusunun arsenalı kimi təqdim edilməsinə razılıq verməsidir: "Qənaətimə görə, Moskva bununla öz mesajlarını da çatdırır. Bu mesajlar isə çox güman ki, tərəfləri, xüsusilə də Azərbaycanı müharibədən çəkəndirməyə xidmət edir".

□ E.PASASOY

Ölkəmizdə səfərdə olan BMT-nin xüsusi məruzəçisi Mişel Forst Bakıda mətbuat konfransı keçirib. "Yeni Müsavat" "Turan" a istinadən xəbər verir ki, məruzəçi Azərbaycandakı insan hüquqları üzrə araşdırmaların ilkin nəticələrini açıqlayıb.

Mətbuat konfransında o, Azərbaycan hakimiyyətini hüquq müdafiəçilərinin və vətəndaş cəmiyyətinin digər nümayəndələrinin təqib olunmasına son qoyulmasına, fəalları və jurnalistlərin həbsdən azad edilməsinə, QHT-lərin fəaliyyətinə məhdudiyyətlərin aradan qaldırılmasına, onların bank hesablarının açılmasına, ictimai birlik rəhbərlərinin və üzvlərinin ölkədən çıxışına qadağanın götürülməsinə çağırır.

Forstun sözlərinə görə, son üç ildə Azərbaycanda vətəndaş cəmiyyəti respublika müstəqillik qazandığı vaxtdan bəri ən ağır duruma düşüb. Bu dövrdə ən azı 20 jurnalist və blogger öz tənqidi fikirlərinə görə təqib və sanksiyalarla üzləşib.

O, həmçinin QHT-lərin fəaliyyətinə məhdudiyyətlərin qoyulduğunu qeyd edib.

Forst toplaşma azadlığının məhdudlaşdırıldığını bildirib. O, hakimiyyətə 45 nəfərin siyahısını təqdim edib. Onlar müxalifətin 17 sentyabr mitinqi ilə əlaqədar həbs olunublar. "Mən bu siyahıya aydınlıq gətirilməsini səbirsizliklə gözləyirəm" deyərək, Forst vurğulayıb. Forst son illər qanunvericiliyə edilən düzəlişlər nəticəsində vətəndaş cəmiyyətinin fəaliyyətinin iflic vəziyyətinə düşməsindən danışır. "Azadlıq" qəzetin bağlanması da hakimiyyəti suçlayıb.

Prezidentin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənovun ele həmin gün AzərTAc-a müsahibəsində ittihamlara cavab verir. Ə.Həsənov deyib ki, hər bir beynəlxalq təşkilatın, xüsusilə də BMT kimi ali qurumun hesabatı müstəqil şəkildə hazırlanmalı, balanslı olmalı, dəqiq və yoxlanılmış faktlara əsaslanmalı, istənilən sahə ilə bağlı həm pozitiv, həm də neqativ məqamlar nəzərə alınmalıdır: "Təəssüf ki, cənab Mişel Forstun məruzəsində balans gözlənilməmiş, irəli sürülən iddialar, xüsusilə həbslər, KİV və QHT-lərlə bağlı "faktlar" araşdırılmamış, Azərbaycan hakimiyyətinin mövqeyi öyrənilməmiş və nəzərə alınmamışdır. "Freedom House" kimi Azərbaycana qarşı mənfi münasibət bəsləyən xarici QHT-lərin "hesabatlarında" əksini tapmış mülahizələr olduğu kimi həmin sənədə köçürülmüşdür". PA rəsmisi deyib ki, xüsusi məruzəçi insan hüquqlarından danışarkən, həm də Azərbaycanda bir milyondan artıq qaçqın və məcburi köçkünün hüquqlarının pozulmasını nəzərə almalı və sənədə daxil etməli idi: "Lakin təəssüflə qeyd etməliyəm ki, ölkəmiz üçün tələyüklü məsələ hesab edilən qaçqın-köçkün problemi diqqətdən kənar saxlanılmışdır".

Ə.Həsənov deyib ki, xüsusi məruzəçi bir çox məsələlərdə olduğu kimi, hökumətlə vətəndaş cəmiyyəti sektorunda dialoqun olmamasını iddia etməklə ciddi yanlışlığa yol ver-

Əli Həsənov

Daha bir hesabat qalmaqalı

"siyasi sifarişdir..."

BMT-nin xüsusi məruzəçisi Mişel Forst Bakıda keçirdiyi mətbuat konfransında insan hüquqları üzrə ilkin hesabatını açıqladı; iqtidar yenə operativ reaksiya verdi; **Əli Həsənov:** "Ola bilsin ki, qarşıdan gələn bir neçə gün ərzində..."

Mişel Forst

rib: "Bunun da əsas səbəbi odur ki, cənab Forst Azərbaycanda yalnız ona lazım olan QHT-lərlə görüşmüşdür. Həmin QHT-lərin hesabatlarında isə adətən hökumətin ardıcıl şəkildə vətəndaş cəmiyyəti institutlarının nümayəndələri ilə görüşlər təşkil etdiyi, onların problemlərini öyrəndiyi və həlli istiqamətində addımlar atdığı barədə informasiyalar gizlədilir. Həbslər məsələsinə gəlirdə, cənab Forstun mülahizələri onu deməyə əsas verir ki, o, cinayətlərin xarakteri və cinayət materialları ilə ümumiyyətlə tanış olmamışdır. Əgər tanış olsaydı, konkret cinayət əməlinə görə məsuliyyətə cəlb olunmuş

şəxsin barəsində "internetdəki fikirlərinə görə cinayət işi açılıb" ifadəsini işlətməzdi. Həmçinin cənab Forst maliyyə çətinliyi ilə üzləşən və buna görə də fəaliyyətini dayandıran hər hansı KİV-lə bağlı yaranmış vəziyyətin məsuliyyətini hökumətin üzərinə yıxmazdı. Ümumiyyətlə, həmin hesabatda və xüsusi məruzəçinin məntiqində ziddiyyətlər, qeyri-dəqiqlik, faktların təhrif olunması halları o qədər çoxdur ki, bu, cənab Forstun ekspert kimi səriştəliliyini ciddi şübhə altında qoyur. Bütün bunlara görə, BMT-nin insan hüquqları müdafiəçilərinin vəziyyəti üzrə xüsusi məruzəçisi Mişel Forstun hesabatı Azər-

baycan reallığını əks etdirmir, qərəzlidir və sifariş xarakterlidir". Ə.Həsənov bildirib ki, "hər dəfə xalqımız üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edən hadisələr ərəfəsində fəallaşan və ölkəmizi hədəfə götürən qüvvələr bu dəfə də Azərbaycana xüsusi münasibətlərini büruzə verirlər": "Təsədüfi deyil ki, aprelin 20-də Avropa Şurasının Venesiya Komissiyası referendumla bağlı öz qərəzli rəyini açıqladı.

Adətən Venesiya Komissiyası tez-tələsik şəkildə hər hansı qanun layihəsinə rəy yazmır və qarşı tərəfin də mövqeyini öyrənir. Ancaq bu dəfə referendum layihəsi ilə bağlı bütün prosedurlar pozulmuş və AŞ PA prezidentinin sorğusu əsasında cəmi iki həftə müddətində tələm-tələsik rəy hazırlanaraq yayılmışdır. Bununla da Azərbaycan tərəfi öz mövqeyini bildirmək hüququndan məhrum edilmişdir. Venesiya Komissiyasından dərhal sonra BMT-nin insan hüquqları müdafiəçilərinin vəziyyəti üzrə xüsusi məruzəçisi hesabat açıqlayaraq Azərbaycanı hədəfə götürmüş və ola bilsin ki, qarşıdan gələn bir neçə gün ərzində başqa təşkilatlar və məlum xarici QHT şəbəkəsi hansısa bəyanatlar versinlər və hesabatlar açıqlasınlar. Hesab edirəm ki, bütün bunlar bir mərkəzdən idarə olunan prosesin tərkib hissəsidir və referendumla bağlı Azərbaycan hakimiyyətinin siyasi mövqeyinə, xalqın iradəsinə təsir göstərmək məqsədi daşıyan sifarişli kampaniyadır. Düşünürəm ki, bu cəhdlər hansısa səmərə versin".

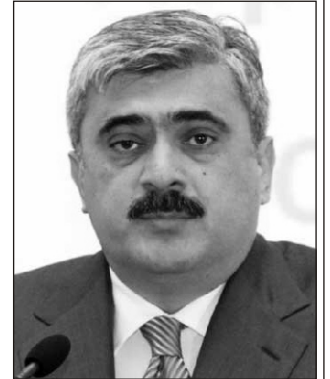
□ "Yeni Müsavat"

"Bu cinayətdə Samir Şərifov iştirakçı olub" - hüquqşünas rəyi

Müzəffər Baxış: "Beynəlxalq Bankı işi" nə görə maliyyə naziri məhkəmədə ifadə verməlidir"

Vahid Əhmədov: "Mənim sənə ilə 6 milyard dollar indi haradadır? O vəsait dövlət büdcəsinə qaytarıldı, ya yox?"

Beynəlxalq Bankın keçmiş sədri, hazırda həbsdə olan Cahangir Hacıyev məhkəmədə bir sıra tələblər irəli sürüb. Onun tələblərindən biri də Beynəlxalq Bankın Müşahidə Şurasının sədri, bankın səhmlərinin 51 faizinə nəzarət edən maliyyə naziri Samir Şərifovun da "Beynəlxalq Bank işi" ilə bağlı məsuliyyətə cəlb edilib, dindirilməsi idi. Əksər müstəqil ekspertlər də bu cinayət işi ilə bağlı Samir Şərifovun məhkəməyə gedib izahat verməli olduğunu bildirirlər.

Samir Şərifov

Bəs görsən, bu məsələdə qanun nə deyir? Maliyyə naziri nəzarətində olan bankda baş verən cinayətə, 7 milyard manata yaxın vəsaitin oğurlanmasına görə izahat verməlidirmi?

"Yeni Müsavat"ın suallarını cavablandıran hüquqşünas Müzəffər Baxış deyib ki, "Beynəlxalq Bank işi"ndə çox maraqlı məqamlar var: "Beynəlxalq Bankda baş verən cinayət müstəqil bir dəstə tərəfindən təşkil olunmuş cinayətdir və burada maliyyə naziri Samir Şərifovun bilavasitə iştirakı olub. Bu birmənalı şəkildə bələdir. Ancaq Cahangir Hacıyevdən fərqli olaraq, hələ ki onun məhkəməyə cəlb olunması ilə bağlı siyasi sifariş yoxdur. Nə qədər ki, onun "yarpağı saralmayıb", ictimaiyyətin nə deməsindən asılı olmayaraq, Samir Şərifovu o pulların mənim sənəməsi prosesində iştirak etməsinə görə cinayət məsuliyyətinə cəlb etməyəcəklər. Bu, Azərbaycan reallığıdır".

Hüquqşünasın sözlərinə görə, S.Şərifovun Müşahidə Şurasının qərarlarının qəbul edilməsində iştirak edib və bankda baş verənlərdən ən azı xəbərdar olub: "Maliyyə Nazirliyi açıqlama verir ki, guya Cahangir Hacıyev onları saymırmış. Hörmətli maliyyə naziri, Cahangir Hacıyev sənə saymırdısa, onun cinayət hərəkətlərinin qarşısını almaq üçün hansı işlər görmürsən, hansı addımlar atmısan, hansı orqanlara müraciət etmiş? Əgər müraciət etmişsə, o orqanlar niyə lazımı tədbirlər görməyib? Bu halda vəzifəli şəxslərin öz səlahiyyətlərindən istifadə edərək konkret tədbirlər görməməsi bizim Cinayət Məcəlləsinin tələblərinə görə, cinayət əməli hesab olunur. Burada təxminən 7 milyard vəsaitin mənim sənəməsinə söhbət gedir. Bu da Cinayət Məcəlləsinin 179.3.2-ci maddəsinə görə külli miqdarda əmlakı mənim sənəmə kimi qiymətləndirilir".

Deputat Vahid Əhmədov isə "Yeni Müsavat"a bildirib ki, ümumiyyətlə, Azərbaycanda bank sistemi bərabər vəziyyətdədir: "Bu, təkcə Beynəlxalq Banka aid deyil. Sadəcə, o üzə çıxdı deyə, bəlli oldu. Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası da bankların diaqnostikasını apardı, monitoringlər keçirdi. Bəlli oldu ki, bütün banklarda bu çatışmazlıqlar var. Mənim üçün isə bir məqam qaranlıq qaldı ki, Beynəlxalq Bankdan mənim sənə ilə 6 milyard dollar indi haradadır? O vəsait dövlət büdcəsinə qaytarıldı, ya yox? Bu barədə informasiya verilmir. Dedilər ki, guya həmin pulun 3 milyard manatını "Aqrokredit" banka veriblər. İndi görək, həmin bank satılan əmlakdan 3 milyard manatını getirib dövlət büdcəsinə təqdim edəcəkmiz? Bu mənada suallar çoxdur. Birincisi, əlbəttə ki, məsuliyyət həmin bankın rəhbərliyinin üzərindədir. İkincisi, səhmlərinin 51 faizi dövlətə məxsus olduğu üçün, əlbəttə hökumət də burada müəyyən qədər nəzarət mexanizmini güclü etməli idi ki, belə hadisələr baş verməsin".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

DSX-nin səlahiyyətinin DGK-ya verilməsi nəyi dəyişəcək?

Dövlət Sərhəd Xidmətinin sərhəd qoşunlarının sərhəddə - nəzarət buraxılış məntəqələrində nəqliyyat vasitələri, yüklər və başqa əmlakın buraxılışına nəzarət etmək səlahiyyətinin ləğv edilməsi, bu funksiyanın gömrük orqanına həvalə edilməsi ciddi məsələdir. Bu, Nazirlər Kabinetinin "Azərbaycanın dövlət sərhədindən buraxılış məntəqələrində sərhəd qoşunlarının nəzarət-buraxılış məntəqələri haqqında" Əsasnamədə etdiyi dəyişiklikdə əksini tapıb. Dəyişikliyə görə, nəqliyyat vasitələrinin, yüklərin və başqa əmlakın Azərbaycanın dövlət sərhədindən buraxılışını sərhəd qoşunlarının nəzarət buraxılış məntəqələrindən gömrük nəzarətindən sonra həyata keçiriləcək.

Nəzarət-buraxılış məntəqələrinin Azərbaycanın dövlət sərhədindən keçən yüklərin və başqa əmlakın deyil, yalnız şəxslərin üstündə odlu silahın axtarışı məqsədi ilə texniki va-

sitələri tətbiq etmək səlahiyyəti olacaq.

Bəs bu dəyişikliklər hansı zərurətdən doğub və nə kimi müsbət dəyişikliyə səbəb olacaq?

Bəs bu dəyişikliklər hansı zərurətdən doğub və nə kimi müsbət dəyişikliyə səbəb olacaq?

Politoloq Arzu Nağıyev "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirib ki, bu dəyişiklik ikili yoxlamaların qarşısını alacaq və vaxt itkisini aradan qaldıracaq: "Əvvəlcə onu qeyd edim ki, nəzarət-buraxılış məntəqəsi birinci sərhəddir. İki dövlət arasındakı sərhədi keçəndən sonra istər nəqliyyat vasitələri, istərsə də şəxslər yoxlanılırdı. Bundan sonra əgər şəxsin avtomobilində gömrüyə bəyan ediləcək mal və məhsullar varsa, onu yenidən gömrük yoxlamağa başlayırdı. Burada əsas məqsəd ikili yoxlamanın qarşı-

sının alınmasıdır. Birincisi vaxta qənaət etmək, ikincisi isə təkrar yoxlamanın qarşısını almaqdır".

İqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri isə "Yeni Müsavat"a danışarkən bunu Dövlət Gömrük Komitəsinin nəzarət imkanlarının genişləndirilməsi kimi qiymətləndirib: "Bu qərarın son aylarda Dövlət Gömrük Komitəsi tərəfindən açıqlanan bəzi rəqəmlərə və iradlara əsaslanaraq verildiyini demək olar. Son dövrlərdə Dövlət Gömrük Komitəsi qaçaqmalçılığın artması ilə bağlı dəfələrlə bəyanat vermişdi. Düşünürəm ki, bu funksiyanın DGK-ya verilməsi də məhz avtomobil yolu ilə qaçaqmalçılığın, ölkəyə ərzaq məhsullarının gətirilməsinin qarşısının alınması üçün

atılmış bir addımdır. Əsas hədəf də qonşu ölkələrdən gətirilən həmin məhsulları daxili bazarda sataraq pul qazanan insanlara məhdudiyyət qoyulmasıdır. Bunun adını daxili bazanın qorunması da qoya bilərlər. Ancaq sərhədyanı ticarət dünyasının hər yerində daha sərbəst və azaddır. Lakin çox təəssüf ki, Azərbaycanda bu sahədə də ciddi məhdudiyyətlər yaradılır.

Bu, yalnız bir müsbət dəyişiklik yarada bilər ki, Dövlət Sərhəd Xidməti avtomobillərlə məşğul olmadığına görə daha sürətli keçidi təmin edəcək. Amma gömrük orqanları da hər məşını ciddi şəkildə axtaracaq deyə, gömrükdə avtomobil karvanlarının uzun növbələri yaranabilir".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

Ölkə müxalifəti referendum öncəsi bir həftənin içəri-sində üç mitinq keçirdi. Sentyabrın 11-17 tarixlərində Milli Şura, ayın 18-də isə Müsavat Partiyası konstitusiyaya ediləcək əlavə və dəyişikliklərə öz etirazlarını bildirdilər. Hər kəs bu proseslərin davamlı olacağını və demokratik düşərgənin həftə sonları mitinqlər keçirəcəyini, hətta ayın 26-dan sonra da bu prosesin davamlı olacağını düşünürdü.

Amma gözləntilərin tam əksi baş verdi. Ayın 24-də mitinq keçirməyi planlaşdıran Milli Şura qərarından imtina etdi. Müsavat isə Milli Şura ilə eyni gündə aksiya keçirməyi lazım bilmedi və nəticədə mitinq üçün Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinə müraciət etmədi. Beləliklə, referendumqabağı Azərbaycan müxalifətinin proseslərdə iştirakı üç mitinqdən ibarət oldu. Artıq referendumda üç gün qalır ki, müxalifət nakaut vəziyyətində sentyabrın 26-sını gözləyir.

Referendumdan sonra müxalifətin necə fəaliyyət göstərəcəyi indidən suallar doğurur. Aksiyaların davamlı olub-olmayacağı isə müəmmaldır.

Müsavat başqanının müavini Yadiqar Sadıqov hər şeyin cəmiyyətin əhval-ruhiyyəsinə asılı olacağını və buna uyğun hərəkət edəcəklərini söylədi: "Referendumdan sonra cəmiyyətin əhval-ruhiyyəsinin necə olacağından çox şey asılıdır. Bildiyiniz kimi, seçkilər, referendum öncəsi insanlar daha fəal olur. Referendumdan sonra əgər o meyl qalacaqsa, təbii ki, Müsavat Partiyasının Divanı iclas keçirib bunu dəyərləndirəcək və müvafiq qərar qəbul edəcək. Cəmiyyətin sifarişi, istəyi necə olacaq, bunu görəce-

Müxalifət referendumdan sonra ciddi fəallıq proqnozlaşdırır

Yadiqar Sadıqov:
"Referendumdan sonra əgər o meyl qalacaqsa..."

Əli Əliyev:
"Real dəyişiklik görüntüsü siyasi palitrani hərəkətləndirəcək"

yik. Digər tərəfdən, oktyabrın 16-da Azərbaycanın müstəqilliyinin 25 illiyidir. Təkliflər var ki, həmin gündən öncəsi bazar, yaxud şənbe günü bayram mitinqi təşkil olunsun. Digər tərəfdən, versiyalar səslənir ki, hakimiyyət növbədənənar seçkilərə gedəcək. Prezident və ya parlament seçkilərinin keçirilməsi deyilir. Hələ ki bu xəbərlər dəqiq məlum deyil. Əgər belə olarsa, təbii ki, Azərbaycanda siyasi mühit gərgin olaraq qalacaq. Aksiyalar və başqa siyasi tədbirlər davam edəcək".

Vətəndaş və İnkişaf Partiyasının sədri Əli Əliyev hesab edir ki, dəyişikliklər üçün mövcud situasiya yetişməyib: "Müxalifətin bir qisminin, onun radikal hissəsinin referendum-

la bağlı keçirdiyi mitinqləri müsbət qiymətləndirmək lazımdır. Əyani şəkildə konstitusiya dəyişikliklərinə etirazın nümayişi ictimai maraqlar nöqtəyi-nəzərindən mühüm idi. Bütövlükdə keçirilən tədbirlərin hər 3-nü son illərin ən uğurlu kütləvi tədbirləri sırasına aid etmək lazımdır. Cəmiyyətin yürüdülmən siyasətə necə münasibətdə olduğunu tədqiq etmək baxımından, belə sınaq vacib idi. Mitinqlər göstərdi ki, əhali iqtidarın siyasətinə azı son 10 ildə olduğundan ən mənfi münasibətdədir. Belə nəticənin ortada olduğu məqamda tədbirlərin dayandırılması, fikrimcə, səhv qərar idi. Son mitinqdə söylərin bir araya gətirilməsi baxımından Mü-

savat başqanı Arif Hacılinın birgə mitinq jesti də xüsusi vurğulanmalıdır. Mitinqlərin qrafiki göstərir ki, hələlik müxalifətin hətta radikal dəyişikliklər tərəfdarı olan hissəsi belə həlledici mübarizəyə qalxmanın vaxtının yetişmədiyini qənaətləndirir. Hələlik düşərgə daxilində mövqə mübarizəsinin şahidiyik. Müxalifətin digər cinahı da vəziyyəti təqib etməkdədir. Əlbəttə ki, mövcud siyasi situasiyada daha geniş çapda təmərküzləşmə zərurəti var. Lakin bunun fəvqündə duran amil cəmiyyətin qarşılığıdır. Cəmiyyət vəziyyətinin fərqi nə varsa da, sona qədər reallığı qavramır. Son mitinqlər əhalinin bir qisminin hakimiyyət tərəfindən törədilən maliyyə-iqtisadi eybəcərliklərdən məlumatlı olduğunu, fəal etiraza qoşulduğunu təsbit etdi. Narazılıq genişləndikcə, hakimiyyətdə çat (bu qaçılmazdır) dərinləşdikcə, beynəlxalq təzyiq yüksəldikcə, maliyyə qıtlığı və bahalaşma vüsətləndikcə siyasi mənzərə mütləq dəyişəcək. Real dəyişiklik görüntüsü bütün siyasi palitrani hərəkətləndirəcək. Artıq alt qatda bunun təzahürlərini seziyəm. Proses başlayıb. Hətta cəmiyyətin təşkil olunmuş təbəqəsi-müxalifət ayaqlanmasa, artan sosial gərginlik cəmiyyəti müxalifətsiz birləşdirəcək və şərait özü qəhrəmanlarını yetişdirəcəkdir".

□ **Cavansir ABBASLI**

AŞ PA Bakıya müşahidəçilər göndərir

Müxalifət heç bir müşahidəçisinin qeydə alınmamasına etiraz edir

Sentyabrın 26-da Azərbaycanda keçiriləcək referendumu izləmək üçün 117 beynəlxalq müşahidəçi Mərkəzi Seçki Komissiyasında (MSK) akkreditasiyadan keçib. Bu barədə MSK sədri Məzahir Pənahov məlumat verib. M.Pənahov qeyd edib ki, həmin şəxslər təxminən 35 ölkənin, AŞ PA-da daxil olmaqla, müxtəlif beynəlxalq təşkilatların nümayəndələri, parlamentariləridir.

MSK sədrinin sözlərinə görə, müşahidə aparmaq istəyən Azərbaycan vətəndaşlarının sayı da kifayət qədər geniş çəşidlidir. Bura həm siyasi partiyaların nümayəndələri, öz təşəbbüsü ilə müşahidə aparmaq istəyən vətəndaşlar, həmçinin qeydə alınmış təşviqat qrupunun nümayəndələri daxildir: "Ümumilikdə, müşahidəçilərin sayı 53 minə yaxındır. Səsvərmədə 5600-dən artıq seçki məntəqəsi olacaq".

M.Pənahov deyib ki, referendumun keçirilməsi və seçicilərin səs verməsi üçün bütün şərait yüksək səviyyədə yaradılıb.

Müxalifət düşərgəsi isə müşahidəçilərinin seçki komissiyaların tərəfindən qeydə alınmadığını bəyan edib. Bu barədə Müsavat Partiyasının yaydığı bəyanatda deyilir ki, referendumun müşahidəsinə həyata keçirmək üçün 250-dən yuxarı müşahidəçi seçki komissiyaların tərəfindən qeydə alınmayıb. Heç bir əsas göstərilmədən müraciətlər qəbul edilməyib.

MSK Katibliyinin Media və ictimai əlaqələr şöbəsinin "Yeni Müsavat"a verilən məlumatda isə deyilir ki, referendumla əlaqədar nəzərdə tutulmuş genişmiqyaslı layihələrin həyata keçirilməsi istiqamətində işlər artıq yekunlaşmaq üzrədir. Sentyabrın 22-də MSK sədri Məzahir Pənahov və Rabitə və Yüksək Texnologiyalar naziri Ramın Quluzadə MSK-nin inzibati binasında yerləşən veb-kameralara texniki nəzarət mərkəzinə baxış keçirərək veb-kameraların quraşdırılması ilə bağlı son hazırlıq işləri ilə tanış olublar.

Qeyd olunub ki, ölkəmizin həyatında mühüm ictimai-siyasi hadisə olan ümumxalq səsvərməsinin hazırlanıb keçirilməsində şəffaflyq ən mühüm prinsiplərdən biridir.

Bildirilib ki, Azərbaycanda 2008-ci ildən etibarən uğurla tətbiq olunan və seçki məntəqələrinə fiziki baş çəkmədən, internet üzərindən səsvərmə prosesini canlı izləmə imkanı verən veb-kameralardan istifadə təcrübəsi bu il keçiriləcək ümumxalq səsvərməsində davam etdirilir. Səsvərmə günü seçki məntəqələrində proseslərin bütünlüklə izlənilməsi məqsədilə bütün ölkə coğrafiyasını əhatə edən 1000 seçki məntəqəsində (təqribən 20%) veb-kamera quraşdırılıb. Səsvərmə günü internet istifadəçiləri həm ölkə daxilindən, həm də ölkə xaricindən MSK-nin rəsmi internet sahifəsinə daxil olaraq heç bir qeydiyyat tələb olunmadan səsvərmə prosesi, səslərin sayılması və nəticələrin müəyyənlişdirilməsini arasıksilmədən birbaşa müşahidə etmək imkanına malik olacaqlar.

□ **E.SEVİDAĞA**

Güney Azərbaycan mövzusu niyə gündəmdən çıxıb?

Sabir Rüstəmxanlı: "Bu məsələyə hətta sovet dövründə olduğundan da biganə yanaşma var"

Son vaxtlar yazılı mətbuatda, mediada Güney Azərbaycan mövzusunun gündəmdən düşməsi müşahidə olunur. Yalnız iyun ayında İran mətbuatında türklərin təhqir olunması ilə bağlı soydaşlarımızın Güney Azərbaycanın bir çox şəhərlərində keçirdikləri etiraz aksiyaları, proseslər bir müddət gündəmdə müzakirə edilmişdi.

Lakin həmin olaylardan sonra artıq bir müddətdir ki, mətbuat, hətta bütövcülük ideyasının daşıyıcısı olan bir sıra qurum və təşkilatlar da nədənsə Güney Azərbaycan mövzusunda maraqlı görünmürlər. Bəs səbəb nədir?

Dünya Azərbaycanlıları Konqresinin (DAK) həmsədri, xalq şairi Sabir Rüstəmxanlı məsələyə bu cür şərh verdi: "Təəssüflə deməliyəm ki, bu mübarizəni də daha da soyutmaq, səngitmək və gündəmdən çıxartmaq üçün çoxlu üsullara əl atılır. DAK-ı parçalamaq üçün də müxtəlif istiqamətlərdə barəsində yalan şayiələr

deyildi. DAK və BAO-dan (Bütöv Azərbaycan Ocaqları) başqa yerdə qalan həm mətbuat orqanlarımız, həm də təşkilatlarımız Güney Azərbaycan məsələsinə hətta sovet dövründə olduğundan belə daha biganə yanaşırlar. Yəqin ki, səbəb odur ki, bizim İranla münasibətlərimizdə, radikal və digər məsələlərin taleyi ilə bağlı ciddi tələblər və şüarlarla ortaya çıxmağa imkan verilmir. Bəziləri elə düşünür ki, münasibətlərin bu şəkildə inkişafı sovet dövrü ilə müqayisədə ağılaşmaz dərəcədə fərqli bir vəziyyət yaradıb, məsələn, insanlar müalicə və səfər üçün rahat gedib-gəlir

Sabir Rüstəmxanlı

və sairə, daha sərt danışıqlar isə bu münasibətlərə mane ola bilər. Yeni bu cür düşüncələr var. Eyni zamanda bu cür düşüncələr İranın irqi-farsçılığa xidmət edən gizli siyasətini nəzərə almırlar. Onlar dövlətlərarası münasibətlərin hansı formada qurulmasının fərqi nə

varmırlar. Təəssüf ki, Güney Azərbaycanda yaşayan soydaşlarımızla mədəni, idman əlaqələri davam və inkişaf etdirilmir. Elə bir elmi araşdırmalar, digər humanitar məsələlər var ki, o sahədə təşəbbüs göstərilə və beləliklə, bizim geniş əlaqələrimiz qurula bilər. Təəssüf ki, bu barədə heç bir iş görülmür.

Ərəb ölkələrindən gələnlər hava limanında daha rahat qarşılanırlar, nəinki Güneydən gələn soydaşlarımız. Onlar burda İranın qorxusundan süründürmə ilə qarşılanırlar və tələsik Avropa ölkələrinə göndərilirlər. Təhsilləri ilə bağlı da şərait yaradılır. Bizim bilmədiyimiz ayrı-ayrı təhsil mexanizmi var ki, Güneylə Quzeyin yaxınlaşmasına, əlaqələrin möhkəmlənməsində maraqlı deyil, əksinə, mane olurlar və bunların hamısı son aylarda özünü göstərir. Halbuki son vaxtlar İranda ermənilərin olimpiada yarışları, çox ciddi tədbirləri keçirildi. Həmçinin məktəb, təhsil sistemləri ilə bağlı da ciddi inkişaf var, bu sahədə görüşlər keçirilir və sairə. Əgər Azərbaycan üçün buna bənzər bir şey olsa, inanırıq ki, İran yerindən oynayar. Guya Azərbaycan parlament qrupu yarandı, halbuki faktır ki, işsiz qalıb, heç bir iş görmür. Təbriz və Urmiya universitetlərində guya ki, Azərbaycan dilində

təhsilə icazə verilib və sairə. Guya şərait yaradılır, amma heç bir şərait yoxdur. Bu, dünyanın gözüne küllüfürməkdir. Təəssüf ki, orda yaşayan soydaşlarımız da bu məsələlərlə barışıb. Bəzən ən ciddi radikal çıxışlardan sonra görürsən ki, əslində fars şovinizminin sifarişi ilə danışırlar. Özlərinin bilgi və iradələri ilə danışanların hamısı hazırda zindanlarda, dustaqxanalardadır".

Bütöv Azərbaycan Ocaqlarının sədri Zahir Əlisoyaya görə, ölkədəki son siyasi proseslər məsələyə öz təsirini göstərir: "Mənə elə gəlir ki, Güney Azərbaycan milli azadlıq hərəkatında proseslər səngiməyib, əksinə, irəliləyişlər var. Məsələn, Urmiyadan seçilmiş millət vəkili Nadir Qazipurun İran məclisinin

də fars jurnalisti ilə toqquşması, İran parlamentindəki azərbaycanlı deputatların haqları ilə bağlı Ruhaniyə müraciət etmələri əslində çox ciddi, milli hərəkatda mühüm əhəmiyyət daşıyan məsələlərdən biri oldu. Quzey Azərbaycanda da gedən prosesləri izləyirəm. Lakin bir qədər onunla razıyam ki, Güney Azərbaycan məsələləri ilə bağlı aktivlik hiss olunmur. Bu, ilk növbədə ölkədə keçiriləcək referendum, siyasi mühitin dəyişməsi, siyasi partiyaların mitinq keçirməsi və bu kimi məsələlərlə bağlıdır. İstər-istəməz gündəmdə əsasən bu məsələlərdir. Lakin biz qurum olaraq hər zaman orda baş verən proseslərə münasibət bildiririk".

□ **Xalidə GƏRAY**

Avropa İttifaqı-Azərbaycan Parlament Əməkdaşlıq Komitəsinin nümayəndə heyətinin iki gün öncə Bakıya səfəri zamanı keçirilən görüşlərdə iqtidar təmsilçiləri Avropa Parlamentinin bir il öncə qəbul etdiyi qətnamədəki iddiaların əsassız olduğunu bir daha bəyan etdilər.

Sözügedən qətnamədəki "Azərbaycanda sərbəst toplaşmaq azadlığına imkan verilmir" müddəasının əsassız olduğunu isə hakimiyyət təmsilçiləri Milli Şuranın və Müsavat Partiyasının son bir həftədə paytaxtda üç mitinq keçirməsini, həmin mitinqlərə şərait yaradıldığını misal göstərməklə isbatlamağa çalışdılar.

Bu isə bir sıra siyasi ekspertlərin, deputatların son mitinqlərin hakimiyyətə daha çox lazım olduğu, hakimiyyətin işinə yaradığı iddiasını irəli sürməyə səbəb olub.

Bu barədə "Yeni Müsavat" a danışan deputat Zahid Oruc öncə qeyd etdi ki, Avropa Parlamentinin məlum qətnaməsi bəlli siyasi paytaxtdan sifariş edilmişdi: "Prezident Avropa Parlamentinin nümayəndələri ilə son görüşündə o qətnamədəki müddəaların əsassız olduğunu çox yüksək peşəkarlıqla və qətiyyətlə sübuta yetirdi.

Bu barədə "Yeni Müsavat" a danışan deputat Zahid Oruc öncə qeyd etdi ki, Avropa Parlamentinin məlum qətnaməsi bəlli siyasi paytaxtdan sifariş edilmişdi: "Prezident Avropa Parlamentinin nümayəndələri ilə son görüşündə o qətnamədəki müddəaların əsassız olduğunu çox yüksək peşəkarlıqla və qətiyyətlə sübuta yetirdi. Qətnamədə göstərilən Azərbaycanca sərbəst toplaşmaq hüququ müxalifətə tanınmır kimi fikirlərin də əsassız olduğu sübuta yetirilib. Sübutlardan biri hakimiyyətə qarşı radikal mövqedə olan müxalif qüvvələrin ard-arda 3 mitinqinə hakimiyyətin şərait yaratmasıdır. Bununla belə, hesab edirəm ki, digər zallarda, meydanlarda da dinc aksiya keçirmək istəyənlərə bu şəraiti yaratmaq lazımdır. Belə olan təqdirdə müəyyən xarici dairələrin, beynəlxalq qurumların Azərbaycanı sərbəst toplaşmaq azadlığı məsələsində ittiham etməyə heç bir argumenti qalmayacaq. Sərbəst toplaşmaq azadlığından danışan müxalifət nümayəndələri qeyd edirlər ki, biz bu hüququmuzu yalnız Yasamal rayonunda əldə edirik. İddia edilir ki, digər ərazilərdə eyni aksiyanı keçirsələr fərqli effekti olacaq. Bu çox yanlış yanaşmadır. Bəlkə də Bakının hazırkı infrastrukturunu, son illər ərzində burada baş verən sürətli arxitektura tikinti işləri nəticəsində bir sıra geniş meydanlar və geniş stadionların olmaması səbəbi ilə fərqli vəziyyət yaranıb. Amma hər bir rayonda ayrıca ərazilərin müəyyənləşdirilməsinə gedilməlidir. Amma həmin mitinq keçirənlərin təfəkküründən və iddialarından çıxış olursa, ölkənin hər yerini də bütövlükdə mitinq meydanına çevirmək olmaz və dünyada da belə deyil. Şübhəsiz, müxtəlif küçələrdə, ayrı-ayrı ərazilərdə konkret bir koordinat sistemlərində kütləvi aksiyaların keçirilməsi hüququ ta-

Hakimiyyət müxalifətin

Üç mitinqinə öz xeyri

Üçün icazə verib

Zahid Oruc: "Beynəlxalq qurumların Azərbaycanı sərbəst toplaşmaq azadlığı məsələsində ittiham etməyə heç bir argumenti qalmayacaq"

nınmalıdır. Azərbaycan hakimiyyətinin belə bir xüsusi qorxusu, narahatçılığı yox idi ki, məsələn, Nərimanov rayonu ərazisində və ya Səbəyeldə coğrafi olaraq hakimiyyət strukturlarının yerləşdiyi yerlərə yaxın ərazidə kütləvi aksiyalar keçirilsə xüsusi bir təhlükəsi olacaq, oraya gələn insanların sayı yüz minlərlə olacaq. Müxalifət heç kimi inandıra bilməz ki, Yasalada yer ayrıldığı üçün mitinq toplaşdıqları insanlar on minlərlə deyil".

Siyasi ekspert Elçin Mirzəbəyli isə bildirdi ki, referendum öncəsi bir neçə müxalifət təşkilatının ard-arda üç mitinq keçirməsinin hakimiyyətin mövqeyinin güclənməsinə xidmət etdiyi Avropa Parlamentinin nümayəndə heyətinin Bakıya səfəri zamanı keçirilən görüşlərdə tamamilə sübuta yetdi: "Bu mitinqlər, diqqət etdinizsə, Avropa Parlamentinin nümayəndə heyətinin Bakıya gəlməsindən cəmi bir neçə gün öncə keçirildi, hakimiyyət də həmin mitinqlərə rəsmi razılıq verdi və şərait yaratdı. Sanki Avropa Parlamentinin nümayəndə heyətinin gəlişinə hazırlıq idi. Hakimiyyət yetkililəri Avropa Parlamentinin nümayəndələri ilə görüşlərdə Azərbaycanda sərbəst toplaşmaq azadlığının mövcud olduğunu, müxalifətin mitinqlərinə şərait yaradıldığını ciddi şəkildə faktlarla isbatlamağa üçün

yaxşı argument əldə etmiş oldu. Deməli, nəticə etibarilə həmin mitinqlər hakimiyyətə xidmət etmiş oldu. Bu mitinqlər hakimiyyətə lazım idi və onu edənler bunu can-başla yerinə yetirdilər. Qənaətimə görə, Avropa Parlamentinin nümayəndə heyətinin gəlişi ərəfəsində mitinqlərin keçirilməsi təsadüfi deyildi. Son mitinqlər Azərbaycanda sərbəst toplaşmaq azadlığının təmin edildiyini birmənalı şəkildə vurğulamaq üçün hakimiyyətə ciddi bir əsas verdi. Bunu Milli

Şura, AXCP, Müsavat Partiyası hesablamışdı ya yox, bu proseslər necə həyata keçirilmişdi, hakimiyyətlə hansısa razılığa var idi ya yox, hesab edirəm ki, bu barədə fərziyyələr irəli sürmək olar. Amma ortalıqda gerçək fakt var. Bu da ondan ibarətdir ki, keçirilən mitinqlər hakimiyyətin argumentlərini ciddi şəkildə gücləndirdi. 24 sentyabra təyin etdikləri mitinqdən imtina etmələri də müxtəlif fərziyyələrə yol açır. Fərziyyələrdən biri odur ki, ola bilsin Milli Şura missiyalarının başa çatdığını düşündülər. Çünki artıq Avropa Parlamentinin nümayəndə heyətinin səfəri ayın 24-dək bitəcək. Digər fərziyyə odur ki, ikinci mitinqin fiaskoya uğraması 24 sentyabr mitinqindən imtinaya əsas verib. Bir versiyaya isə ondan ibarətdir ki, onlara hansı qüvvələr mitinqləri sifariş vermişdisə sifarişlə də "stop" deyildi".

□ **Etibar SEYİDAĞA**

Müdafiə nazirinin keçmiş müavini hakimiyyəti zəbt etmək cəhdində ittiham olundu

• stintaq orqanı Ermənistan müdafiə nazirinin keçmiş müavini Vaan Şirxanyana yeni ittiham elan edib. Virtualaz.org-un məlumatına görə, bu barədə news.am-a Şirxanyanın vəkili Ayk Aluinyan bildirib.

"Yeni maddə əlavə edilib. O, hakimiyyətin mənimsəməsinin hazırlığında ittiham edilir", - deyən vəkil əlavə edib ki, onlara ittihamın ağırlaşdırılması ilə bağlı hər hansı əsaslandırma təqdim olunmayıb.

Xatırladaq ki, Vaan Şirxanyan 21 dekabr 2015-ci ildə İrəvanda ləğv edilmiş silahlı qrupun işi çərçivəsində həbs edilib. O, qrupun başçısı Artur Vardanyanla əməkdaşlıqda ittiham olunur.

Onu da qeyd edək ki, bir gün əvvəl vəkil bildirmişdi ki, İnsan Haqları üzrə Avropa Məhkəməsi Vaan Şirxanyanın şikayətini qeydiyyata götürüb.

"Heç nə unudulmur" -
amma nahaq yerə

Xalid KAZIMLI

2003 -cü ilin oktyabr ayının ya 20-si, ya da 21-i idi. Axır ki, 15-16 oktyabr hadisələrindən 4-5 gün sonra idi. Bir neçə jurnalist Müsavat başqanı, "Bizim Azərbaycan" blokunun prezidentliyə namizədi İsa Qəmbərin evinə getmişdik - həm müsahibə alacaqdıq, həm ev dustağı vəziyyətində olan başqana dəstək verəcəkdik.

Küçədə sərt rüzgarlar əsirdi - hərbi-siyasi mənada. Elektron mediada nifrət püskürməsi baş qaldırılmışdı, siyasi rəqiblərə "faşist", "vandal", "xalq düşmənləri" deyilir, onların sərt şəkildə cəzalandırılması tələb olunurdu. Adama elə gəlirdi ki, bu gün-sabah siyasi rəqibləri gecəyə evdən götürüb aparıb güllələyəcəklər. Ölkədə siyasi ehtiraslar apogeydəydi.

Belə bir vaxtda silahdaşları, tərəfdarları həbs edilmiş, özünün sərbəst hərəkət imkanı məhdudlaşdırılmış İsa Qəmbər məlum səbəblərdən qanıqara olsa da, sakit tövrünü pozmadan suallarımıza cavab verirdi. Növbəti sualımız ANS-in bazar günü buraxılışında Mirşahinin ona həsr etdiyi müəllif verilişi barədə oldu.

Həmin vaxt ANS də ölkədəki ümumi isterikaya qoşulmuşdu və qalib gələn qüvvənin tərəfində duraraq, hətta orada hamıdan hündür və sərt görünməyə çalışaraq məğlublara hücum edir, "yıxılana balta çalırdı". Konkret olaraq, Mirşahin İsa Qəmbəri öz müəllif verilişində qorxaqlıqda ittiham edən ibarətli cümlələr qurmuş, verilişinin sonunda isə "artıq yoxdur İsa Qəmbər, üstündən xətt çəkildi" kimi bir ifadə işlətməmiş, verilişin özündə isə xeyli canincidən sözlər demişdi.

Sualımız səslənəndə İsa Qəmbər yenə tövrünü pozmadı, təmkinini qorudu və suala lakonik şəkildə cavab verdi. Həmin cavabdan belə anlaşıldı ki, 1993-cü ilin aprelində Füzuli rayonu işğal təhlükəsi qarşısında qaldıqda İsa Qəmbər 9 nəfərlik birlikdə artıq boşalmış rayon mərkəzində gecələrkən Mirşahin də orda olub və onun qorxub-qorxmadığını öz gözləri ilə görüb. Həmin gecə Mirşahin özü daha bərk həyəcanlanmış və tam da ciddi səbəbdən. Çünki ermənilər adı bir kəşfiyyət manqası ilə gəlib onları əsir götürə, yaxud güllələyə bilmişlər.

2003-cü ilin həmin günləri ağır-ağır olsa da ötüb keçdi, ehtiraslar soyudu, eyforiya səngidi, insanlar repressiyadan qurtuldular, depressiyadan çıxdılar, hər kəs öz məcrasına qayıtdı. Elə görünürdü ki, o hiss-həyəcanlı, isterika dolu günlər, hadisələr unudulub gedib.

Zaman bir çox kələfləri çözdür, intriqaqları korşaldır axı. ANS-in 2003-cü ilin oktyabrında müxalifətə qarşı tutduğu sərt mövqe də bir çoxları tərəfindən unudulmuş, bəziləri tərəfindən hətta bağışlanmışdı. Elə İsa Qəmbərin də sonrakı hərəkətlərində ANS-ə kin saxladığı hiss olunmadı. Hətta ANS 2006-cı ilin noyabrında MTRŞ tərəfindən bağlananda İsa Qəmbər və Müsavat telekanalının müdafiəsinə qoşuldu, bəyanat yaydı.

İndi ANS yenidən bağlanmış və ortalıqda ciddi polemika, xeyli canincidən replikalar var. "Yıxılana baltalayanlar" da çoxdur. Demək ki, ANS-in 2003-cü ildəki fəaliyyəti unudulmayıb. Əslində 2003-dən sonrakı illərdə də ANS özünü qorumaq üçün hakimiyyətyönlü mövqe tuturdu, eyni zamanda peşə kodeksinə sadiq qalmağa, özləri demişkən, "sifətini qorumağa" çalışıb. Ancaq ölkədəki acı realıq ondan ibarət idi ki, bir zamanlar xalqın (*eləcə də müxalifətin*) danışan dili, gören gözü olan bu media qurumu əvvəlki illərdə olduğu kimi fəaliyyət göstərə bilmirdi.

Mümkün deyildi və göründüyü kimi, nə qədər maneələr etsə də, ölkənin yeganə müstəqil telekanalı özünü qoruya bilmədi.

Gələcəkdə necə olacaq, bəlli deyil. Amma özlərini demokratik düşürgədən hesab edən şəxslər bu media qurumunun başına gələnlərə "əcəb oldu, onlara bu da azdır" prizmasından yanaşa bilməzlər. Birincisi, bu qədər kinli olaraq siyasətdə uğur qazanmaq mümkün deyil. İkincisi, hər dəfə hansısa bir müstəqil media qurumu fəaliyyətini dayandıranda, bu, azad sözün meydanının kiçilməsi, çərçivəsinin daralması deməkdir. Qapılar qırılıb bağlanıbsa, pəncərələr kip örtülüb, nəfəsliklərin də qapanmasına necə sevinmək olar? Hermetik qapanışlar cəmiyyətdə əvvəl-axır partlayış törədir.

ANS-in fəaliyyəti bir çoxlarının canını incitərsə də, hətta onlara bəzən ziyan gətirsə də, qapanışı heç kəsi xoşbəxt etməyəcək, heç kəsin işini irəli etməyəcək. Məsələ budur.

Dəri məsələsi

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Ölkə rəhbərliyi qəfil üzleşdiyi ekonomik böhrandan qurtulmaq üçün çabalayır, ya da Anadolu türkləri demişkən, “çaba göstərir”. Bunu qiymətləndirmək lazımdır. Onlar heç olmazsa əllərində olan ölkənin qədrini bilirlər. Azərbaycan xalqı üçün burada öyrəniləsi hikmət çoxdur.

Misal üçün, son vaxtlar dayanmadan bölgələri gəzirlər, müxtəlif yeni və köhnə sahələri canlandırmaq istəyirlər. Ən azı xalqın başını nə iləse qatmaq lazım olduğunu gözəl anlaşırlar. Yeri gəlmişkən, bir ara bölgələrdə camaat aclıqdan-zaddan şikayətlənirdi, məşhur deputatın “soğan əkin” təklifi verdiyi dönmə nəzərdə tuturam - bax, o zaman yapistlər uca millətimizi hər kəsdən yaxşı başa düşdüklerini nümayiş etdirdilər. Necə? Çox sadə. Adamları polisə döyüb qovmaq yerinə hər ailədən polisə bir nəfəri işə düzəldilər! Adını da qoydular ki, guya bu, ictimai köməkçilərdir. Ayda 300-400 manat maaşla hər belə gənc bütöv tayfasını, nəslini nəzarətə götürdü, hamını aldı öz pəncəsinin altına. Həmin gəncləri rayon-rayon gəzib, toplayıb, özəllərini-filanı əlləşdirib seçdilər, üstelik, bəyan elədilər: “Özünü bu işdə yaxşı göstərənə sabah polisin özündə işlə təmin edəcəyik!”. Vəssalam. Ta insana nə lazımdır? Uzun ömür, cansağlığı. Muxalifət isə hələ bir-birinin əvəzinə mitinq günləri seçməklə məşğuldur.

Bugünlərdə Mingəçevir Sənaye Parkı tədbirləri keçirildi, orda bəyan edildi ki, dirçəldilməsinə böyük ehtiyac duyulan sahələrimizdən biri dəri emalıdır. Sitat: “Biz əksər hallarda dəridən çox səmərəsiz istifadə edirik. Demək olar ki, ya xammal kimi xarici ölkələrə aşağı qiymətlə satılır, ya da ki, məhv edilir, yandırılır və beləliklə, biz böyük gəlir itiririk”.

Həqiqətən, bu qədar camaatın dərisi soyulur, ancaq istifadə edilmir. Azərbaycan xalqının dərisindən ayaqqabı, çanta, çamadan, qayıq və sairə istehsalında yararlanmaq olmazmı? Bəzən də görürsən məmurlar millətin dərisini soyur, içinə saman təpib müqəvva şəklində yararlanır. Televizoru açarsan, müqəvva göstərir. Qəzetə baxırsan, müqəvva yazı yazıb. Küçəyə çıxırsan, görürsən müqəvva çıxış edib həyatımızın necə ətli-canlı, diri olmasından danışır. Halbuki, bu tiplərin dərisindən ayaqqabı düzəltənsən, bəşəriyyətə bəlkə daha çox fayda verər. (Bunu ironiya üçün yazdım, sonra deməsinlər müəllif hitləridir).

Ümumiyyətlə, müdriklər deyiblər ki, istənilən xalqın yeyiləsi iki hissəsi olur: bir dərisi, bir gerisi. Geri deyəndə burada zəngin tarixi keçmiş nəzərdə tutulur. Yaxşı yadıma düşdü, bu yaxınlarda Şəmkir rayonu ərazisində hansısa qədim yaşayış məskənimiz, saray sütunlarının altlığı-zad tapıldı. Fikir versəniz, Azərbaycan ərazisində hər zaman qədim sarayların ancaq daş sütun altlıqları tapılır. (Bir neçəsi Tarix Muzeyində də göstərilir). Sütun özü isə yoxdur. Bəziləri deyir ki, bu saraylar, sütunlar ağacdan olub, ona görə altlıq qalıb, sütun və divarlar özü isə yoxdur. Mən bu izahla razı deyiləm. Fikrimcə, həmin sütunları uca millətimiz söküb daşıyıb, özünə daxma, tualet, qoyun damı, hasar-zad qayıranda yararlanıb.

Harda qalmışdıq? Hə, yeni istehsal sahələrinin açılışından bəhs edirdik. Təzə bir qərar da verilib, ümumən Azərbaycanda istehsal olunan nə varsa hamısının “adi, familiyası” bir mənbəyə, internet resursuna toplanacaqdır. Həmin saytda malı qayıran firma, malın özü haqda bütün informasiya olacaq, nəticədə investorlar biləcəklər kimdən nə almaq olar, hara nə qoymaq olar.

Yaxşı haldır. Əslində sivil dünyada özünə hörmət qoyan hər firmanın internetdə geniş məlumat bazası var. Bizdə isə bir-iki il qabaq, ofşor sənədləri üzə çıxanda elə dövlət rəhbərliyi özü təzə qanun çıxarıb firmalar haqda məlumatı dövlət sirri elan elədi. Hazırda sən istəsən belə ölkədə hansısa firmanın, malın yiyəsi kimdir, bunu öyrənmə bilməzsən. Bəs onda bu yeni qərar nədir? Qanunu pozmaq.

Dərini soyanda gərəkdir diqqətli olasan, quyruğa çatan-da bıçaq sinməsin.

Son illərdə Azərbaycan muxalifətinin xaricə təması sifirə düşüb. Xarici ölkələr, nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlar, səfirliklər demokratik düşərgə ilə əlaqələrin olmasında maraqlı görünməzlər. Əgər 10 il öncəyə qədər xarici qurumlar Azərbaycan muxalifəti ilə əlaqələrin qurulmasına can atırdılarsa, indi tam əksidir. Siyasi partiyalar buna şey göstərirlər, amma əks tərəf bundan qaçır.

Yalnız seçkilər ərəfəsində xarici qurumların Azərbaycanın muxalifət partiyaları ilə ara-sıra görüşləri olur. Seçkilər bitən kimi əlaqələr də bitir.

Ekspertlər bunu müxtəlif səbəblərlə izah edirlər. Əsas səslənən fikirlərdən biri Azərbaycan muxalifətinin əvvəlki illərlə müqayisədə zəifləməsidir. Bir növ xarici ölkələr, qurumlar zəif muxalifətə görə Azərbaycan hökuməti ilə əlaqələrinə kölgə salmaq istəmirlər. Çünki ölkə iqtidarında ən çox qıçı oyadan amillərdən biri budur.

Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə muxalifətin xaricə təmasının azalması ilə bağlı səslənən fikirlərlə razı deyil: “Bir neçə il əvvəl birbaşa təmaslar olurdusa, indi səfirliklərlə görüşlər olur, baxış və yanaşmalar təqdim olunur. Bundan əlavə də görüşlər olur. Beynəlxalq təşkilatlar və xarici ölkələrin nümayəndələri ilə görüşlər indi də davam edir. Əvvəlki illər kimi bu sahədə ciddi bir problem yoxdur. 10 il öncəki ictimai-siyasi proseslərin dinamikliyini indiki ilə bərabərləşdirmək olarmı? 10 il öncə daha mütəmadi, dinamik görüşlər olurdu. İndi bunun tam əksidir. Bu da si-

yasi proseslərin əvvəlki illərdən kəskin şəkildə fərqlənməsidir”.

KXCP sədri Mirmahmud Mirəlioğlu bu sahədə təcrübələrinin və əlaqələrinin digər siyasi qurumlardan fərqli olaraq, çox zəif olduğunu söylədi: “Bu sualın cavabını xaricdən gələ-

marasının azalması əlaqələrin zəifləməsinə səbəb olub: “Muxalifətin daxilində düzgün siyasət apara bilməməsi də xaricə əlaqələrin zəifləməsinə səbəb olan amillərdəndir. Dağınıq muxalifətə Qərb dəstək verib, hansısa uğurlu nəticə əldə edəcəyi-

rağını artırmaq üçün müvafiq dairələrlə iş aparmaq lazımdır. Azərbaycan hakimiyyəti əvvəlki illərdən qat-qat zəifdir. Çünki əvvəlki illərdə Azərbaycanda total böhran yox idi. İndi ölkəmiz bu böhranı yaşayır. Əvvəlki illərdə neftin qiyməti yüksək olduğu üçün Azərbaycan da neft ölkəsi kimi diqqəti cəlb edirdi. Bu gün isə bunların heç biri yoxdur. Neft dünyada artıq ciddi rol oynamır. Geopolitik cəhətdən də Azərbaycanın əhəmiyyəti azalır. Çünki Qərb İrənla yaxın-

Qərbin ölkə

muxalifətinə diqqəti azalıb

İqbal Ağazadə:
 “10 il öncəki ictimai-siyasi proseslərin dinamikliyini...”

lərlə görüşlərdən soruşsanız daha yaxşı olar. Bu sahədə təcrübəmiz, münasibətlərimiz hamıdan zəifdir. Bunun heç marağında da olmamışıq. İstəyəndə görüşüblər, istəməyəndə yox”.

ADP sədri Sərdar Cəlalov bildirdi ki, xarici Azərbaycanın demokratikləşməsinə olan

Mirmahmud Mirəlioğlu:
 “İstəyəndə görüşüblər, istəməyəndə yox”

nə ümid etmir. Əlaqələrin bərpası üçün hesab edirəm ki, muxalifət daxilində böyük birlik yaradılmalı və bu barədə xaricə ciddi mesajlar verilməlidir. Qərbi real birlik barədə inandırmaq lazımdır. Eyni zamanda Qərbin Azərbaycanda demokratiyanın bərqərar olmasına azalan ma-

Sərdar Cəlalov:
 “Dağınıq muxalifətə Qərb dəstək verib...”

laşır. Əvvəllər İrana görə ölkəmizə daha çox diqqət var idi. Bu baxımdan, hesab edirəm ki, hakimiyyətin mövqeyi indi daha zəifdir. Yeni iqtidar güclüdür deyir, Qərbin Azərbaycan muxalifətinə marağının azalması ilə bağlı fikirlər doğru ola bilməz”.

□ Cavansir ABBASLI

ATƏT-in Bakı ofisinin bağlanması mediaya təsir edibmi?

Jurnalist qurumlarının rəyi birmənalıdır...

ATƏT-in Bakı ofisinin bağlanmasından 14 ay ötdü. Bu müddət ərzində beynəlxalq qurumun Azərbaycanda fəaliyyətsiz qalması ölkə mediasına da mənfi təsirin olması ilə bağlı fikirlər var. Bunun əksini düşünüb, ATƏT-in Bakı ofisinin fəaliyyət göstərdiyi zamanlar mətbuata heç bir müsbət təsirin olmaması ilə bağlı da mövqələr az deyil.

“Ayna-Zerkalo” qəzetinin baş redaktoru Elçin Şıxlı ATƏT-in Bakı ofisinin fəaliyyəti zamanı Azərbaycan mediasına olan təsirinə hiss etmədiyini bildirdi: “Qəzetimiz fəaliyyət göstərəndə ATƏT-in ölkəmizdəki ofisinin mediaya hər hansı bir təsirinə olduğunu görməmişəm. Öz işimlə məşğul idim və onların mətbuatımıza təsirinə olub-olmaması ilə maraqlanmırdım. Mənə heç bir təsiri yox idi. Ola bilsin ki, onların ictimai mühitə təsirləri var idi. O da göründüyü kimi, ortaqlıqda heç nə yoxdur. Onların funksiyalarında da elə bir şey yox idi. Sizin qeyd etdiyiniz işlərlə fondlar məşğul idi. Sadəcə olaraq, araşdırma aparıb, vəziyyətin necə olduğu-

na baxırdılar. Ölkədəki vəziyyətlə bağlı baş ofisə məlumat verirdilər. Bunların işin bundan ibarət idi. Media ilə işləmək ictimaiyyətlə əlaqələr səviyyəsində idi”.

“Yeni Nəsil” Jurnalistlar Birliyinin sədri Arif Əliyev bildirdi ki, mətbuata dəstək vermək ATƏT-in Bakı ofisinin işi deyildi: “Bununla belə, media sahəsində qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsində həm özünün, həm də xarici ekspertizanın keçirilməsində kifayət qədər rolunu aldı. Kütləvi informasiya

Vasitələrinin fəaliyyətində də kifayət qədər səylər göstərdi. Azərbaycan mediasının vəziyyəti o qədər ağırdır ki, ona ATƏT-in Bakı ofisi hər hansı bir kömək edə bilməzdi. Ona görə də ofisin bağlanmasının mətbuat üçün elə də böyük təsiri olmadı”.

“Bakı-Xəbər” qəzetinin baş redaktoru Aydın Quliyev ATƏT-in Bakı ofisinin fəaliyyət göstərməməsinin Azərbaycan mediasına heç bir təsirinə olmadığını düşünür: “Ofisin bağlanmasının əsl sə-

bəbini ölkə başçısı dəqiq ifadə etdi. Əlbəttə, Azərbaycanın bütün beynəlxalq təşkilatlarla normal münasibətlər qurması üçün ATƏT-in deyilənləri nəzərə alması, gərəklili addımları atması və ofisinin açılmasına nail olması vacibdir. Bu ilk növbədə, ATƏT-dən gözlənilir. Açıqı, ATƏT-in Bakı ofisinin ölkəmizdə fəaliyyət göstərmədiyi müddətində mətbuatımıza neqativ təsir etdiyini düşünmürəm. Bu onunla bağlıdır ki, hazırda mediamızla dövlətimiz arasında anlaşılıq mühit var. Media daha çox dövlətçilik mövqeyindədir. Dövlətin də mətbuatın inkişafına ayırdığı diqqət lazımı səviyyədədir. Media və dövlət arasında vasitəçilik cəhətdən hər hansı bir beynəlxalq təşkilata ehtiyac duyulmur. Bu nöqtəyə-nəzərdən ATƏT-in Bakı ofisinin son bir ildə fəaliyyət göstərməsinin mətbuata ciddi təsir etdiyini düşünmürəm. Ofisin açılması ilə bağlı hər şey ATƏT-dən asılıdır, bir növ top onların qapısı tərəfdədir. ATƏT müəyyən addımlar atmaqla ofisin açılmasına nail ola bilər. Çox arzu edərdik ki, ATƏT bu addımları atsın, fəaliyyətləri Bakıda bərpə olunsun. Yəqin ki, fəaliyyətləri bərpə olunsun, əvvəl buraxdıqları səhvləri nəzərə alacaq və reallıqları qəbul edəcəklər. Bu ancaq mediasızın xeyrinə ola bilər. Bu baxımdan, istərdim ki, fəaliyyətlərinin bərpası üçün lazımı addımları ATƏT atsın”.

□ Cavansir ABBASLI

Onların hər birinin ölkəmizdə və ürayimizdə xüsusi yerləri var. Hər biri bir əfsanə. İlk səfir Altan Karamanoğlunu xoş anılarla xatırlayıram. Altan bəy Azərbaycanın ən həssas, ən qaynar, ən gərgin dövrünün səfiri idi (1992-95). Müstəqil Azərbaycanda ilk səfir sayılırdı. Dövlət çevrilişləri, iqtidar davaları, Qarabağ savaşı, üsyanlar... Əksəriyyəti onun dövrünə düşdü; lakin o, heç bir zaman Azərbaycanın əlini buraxmadı, ölkəmizə böyük faydaları toxundu...

Rauf ARIFOĞLU

Türkiyənin Bakıdakı səfirlərinin

"gizli dosyaları" - Rauf Arifoğlu yazdı

Onun Bakıya gəlişinin ilk aylarında bir hadisə oldu; bəzi fraqmentlər artıq unudulub, lakin olayın mahiyyəti olduqca maraqlı idi. Yeri gəlib, yazım, oxucularım da məlumatlınsınız.

... Süleyman Dəmirəl gəlmişdi, 1992-nin may ayının əvvəlləri idi, mənəm də AXC-dən aldığı və üzərinə "vsödu" yazılan xüsusi buraxılış kartım vardı, hər yere girə bilirdim; Dəmirəl və heyəti ilə bərabər aeroportdan səfirliyə də gəldim. Çox çevikdim; əfsanə siyasətçinin düz arxasında mövqe aldım. O zaman cib telefonları yox idi, mən fotoları və indi yeni çıxan selfi janrındakı çəkimi gözlərimlə çəkir, yaddaşıma və ürayimə endirirdim...

Süleyman bəyin yanında keçici prezidentimiz Yaqub Məmmədov vardı, Azərbaycanın böyük lideri Elçibəyi xüsusi olaraq oraya dəvət etmişdilər; Türkiyədən gələn heyətdə Başbuğ Alparslan Türkeş də vardı, lakin nədənsə, səfirlikdə deyildi; onu bir gün sonra, səhv etmərsən, mayın 3-də Azadlıq meydanında görəcək, əlini öpəcəkdik.

Hələlikse Altan Karamanoğlunun ev sahibliyindəki Türkiyə səfirliyində baş nazir Süleyman Dəmirəl və heyəti vardı; Azərbaycanın keçici rəhbəri Yaqub Məmmədov və Elçibəy, hərəsi bir tərəfində oturmuşlardı, hər kəsin ilgi odağı Elçibəy idi; dünyalar görmüş Qoca Qurd - Süleyman Dəmirəl elə o zaman dan fərqi idi ki, kim gəlirdi, kim keçici... Oradakı atmosfer Yaqub Məmmədovu sıxırdı, təsiri altına almışdı; türkcəyə uyğunlaşdırmaq istədiyi Gədəbəy ləhcəsində nələrsə deyirdi, lakin onların içərisində ən parlaq biri oldu və mən sonradan bu sitatı yazdığım məqaləmdə də işlətdim.

Yaqub Məmmədov qayıtdı, dedi: "Hə, Elçibəy demiş, bir kərə yüksələn bayraq, bir daha enməz..." Kim-

sə düzəliş vermədi; sonra liderlərin balkon çıxışları oldu, "26-lar parkı"nda (*indiki "Sahil"*) çoxlu insanlar vardı və şüarlar qışqırıldı. Heyətdən birisi kənardan Süleyman Dəmirəlin şlyapasını gətirdi, baş nazir onu alıb, havaya qaldırıb, xalqa yellədi, anladığı ki, Dəmirəl insanlarımızı salamlayır; sonra danışırdı... Lakin orada Elçibəy bir çıxış yaptı ki... Hələ də yadıma düşəndə tülkərim biz-biz olur: "Türklər çadırlarının qapısını gündoğana qurardı..." Bəyin səsi də bir başqa idi həmin gün...

Sonra Ömür Orhun gəldi, böyük elçi oldu, qısa zamanda (1995-96) getdi, gərgin bir vəziyyətdə Azərbaycanda Türkiyəni təmsil etdi; "OMON üsyanı" Altan Karamanoğlunu da, ondan sonrakı səfiri də "vurdu". 1996-98-ci illərdə Türkiyənin Azərbaycandakı səfiri olan Faruk Loğoğlu bir başqa standart gətirdi. Qəzetlə, xüsusilə "Yeni Müsavat"la sıx işləyirdi, bizə önəm verirdi, bərabər səviyyədə fikir alış-verişi edirdi. Əməkdaşımız Şirzad Məmmədli Türkiyə səfirləri və diplomatları ilə işləmək üçün ayrılmışdı; Faruk Loğoğlu və ondan sonra gələn böyük dostumuz, unudulmaz Qədr Ecvet Tezcan (1998-2001) mənə və Şirzad bəylə sıx-sıx görüşür, bizləri Türkiyənin və özlərinin ən yaxın dostları bilirdilər. Bu səfirlərin Azərbaycan mətbuatı ilə, xüsusilə də bizimlə yaxınlaşmasında Türkiyə səfirliyinin mətbuat müşaviri Turqut Ərin böyük xidməti var idi. Turqut bəy 1993-2000-ci illər arasında Bakıda fəaliyyət göstərmiş və 4 səfirlik işləyib. Onun Azərbaycan mediasının bütün düşürgələrindəki təmsilçiləri ilə dostluqları vardı. Bu dostluqlar Turqut bəylə indi də davam edir...

Səfirin müavini Ümit Yardım qardaşımız da bizlərə və Azərbaycana mediasına önəm verən diplomatlardan idi.

Qədr Ecvet Tezcan "Yeni Müsavat"ın rolunu və əhəmiyyətini xüsusi bilən səfirlərdən idi. 1998-99-cu illərdə çoxsaylı məhkəmə cəzaları ilə çökdürülməyə çalışılan qəzetimizə hər ay öz səfir maaşının yansını təklif etmişdi... Təbii ki, biz bu təklifi qəbul etmədik. Lakin səfirin bu jesti onun ürayimizdə əbədi heykəlini yaratdı, Türkiyə sevgimizi daha da artırdı.

Səfir Ünal Çeviköz (2001-2004) olduqca ehtiyatlı diplomat idi. Hər kəs deyirdi ki, "Dərin dövlət"in adamıdır. Lakin o da bizə xüsusi münasibət və sevgisini gizlətmirdi. Tez-tez görüşür, fikir mübadiləsi edir, müzakirələr aparırdıq. Mən cəza evində olarkən getmişdi. Onunla bir də xeyli sonralar, səhv etmərsən, 2007-ci ildə, Azərbaycan KİV rəhbərlərinin Türkiyə prezidenti Abdulla Güllə müsahibəsi zamanı görüşdüm. "Raufcum, nasilsən", deyərək, tokalaşdı. Çox

xoş idi...

Həbsdə olarkən, səfir qismində Bakıya gələn Turan Moralı (2004-2007) ilə heç özəl təmasım olmadı. Deyilənə görə, yaxşı səfir olub. Həbsdən çıxdıqdan sonra 3 dəfə tədbirlərdə özümü təqdim edərək, gö-

fildən kövrəlib, ağılamağa başlayıb, prosesin hönkürtü hissəsində mən içəri girmişəm.

Sonradan onu çox sevdim. Tez getdi, lakin bizimlə dost olmağı bacararaq getdi.

Mən ümumiyyətlə ağılağan siyasətçiləri sevirəm.

mən, bəzən kiçik dəqiqləşdirmələri belə, ona zəng edərək, bilavasitə özünə sorardım...

Ən son olaraq, bu gün media ilə vidalaşan və əslində bu yazıların yazılmasına səbəb olan İsmail Alper Coşkun bəy haqda.

Onun da Azərbaycanda səfir olduğu dövrlər (2012-2016) həm Türkiyə, həm də Azərbaycan üçün həssas dövrlər oldu.

İsmail Coşkun ermənilərlə sərhədlərin açılması təşəbbüslərinə görə Azərbaycan mediasında və cəmiyyətinə yaranmış qırıqlığı tam şəkildə təmir edə bildi. Mətbuatla ən sağlam, açıq dialoq quran səfirlərdən biri oldu. Hər bir sualdan çəkinmədi - Azərbaycan vətəndaşı olan qəzetçilərə diplomat kimi deyil, onlardan biri kimi davranış sərgilədi. Hülusi Kılıç kimi, cib telefonu üzümüzə açıq deyildi; lakin ürayi və səfirliyin qapıları hər zaman Azərbaycan mətbuatına açıq oldu. Mən Azərbaycanda Türkiyənin səfiri deyil, həm də Türkiyədə Azərbaycanın öz səfiriyəm dedim və bu şüarından geri çəkilmədi.

İsmail Alper bəy 15 iyul çevriliş sınağından üzəg çıxan səfirlərdəndir. Bəzi Türkiyə səfirləri, diplomatları fəaliyyət göstərdikləri ölkələrə sığındılar, geri dönməkdən imtina etdilər; məlum oldu ki, Türkiyə dövlətinə deyil, bir hörgütdə çalışmışlar; lakin İsmail Alper Coşkun və onun Bakıdakı komandası Türk dövlətini və bizləri üzmədi; 15 iyul sınağından alını açığı çıxdı; vəzifəsi və əhəmiyyəti daha da böyüdüldü.

Biz bu gün - 22 sentyabr 2016-cı ildə ona uğurlar dilədik, vidalaşdıq, yolunuz açıq olsun dedik. İnanırıq ki, o, harada olsa, həm də Azərbaycanı və onun maraqlarını təmsil edəcək.

Bakıdakı Türkiyə diplomatları qardaş ölkənin ən yaxşılarıdır. Onlar hər türkün qürur qaynağı ola biləcək diplomatlar, dövlət missionerləri, siyasət istehsalçıları, ən əsası isə Azərbaycan sevdalılardır!

rüşdüm, hər dəfə də anladım ki, mənə ilk dəfə gördüyünü sanır. Bundan sonra yaxınlaşmadım, yeni səfiri gözlədim...

Və o gəldi...

Qış ayı idi, səfirlik ilk görüşə dəvət almışdım, yollar buz bağlamışdı; bu səbəbdən gecikdim. Səfirlik əski binada idi, yuxarı qalxdım, yanlış qapıdan girdim, bir baxdım, mikrofonun qarşısında ağ saçlı Dədə Qorqud misallı birisi durub, danışır; mən birbaşa onun arxasındakı qapıdan içəri girdim, addımı atar-atmaz səhnədə oldum; elə bu anda da Ağ Saçlıdan bir hönkürtü qopdu... Şaşırdım qaldım, zaldaqılar çəpik çaldılar; mən zalın səhnə qismindəki yerindən sivişib, gözümlə kəşdirdiyim tanış redaktorlara yaxınlaşdım, tez də qanrılıb, geri baxdım, Ağ Saçlı kirmişdi, bu dəfə gülürdü və Azərbaycandan danışdı...

Sən demə, bu Ağ Saçlı Türkiyə səfiri Hüseyn Avni Karslıoğlu imiş (2007-2008), mən otağa girməzdən öncə gəncliyindəki Azərbaycan həsrətindən danışmış, qe-

Onlara heyran qalırım. Özümdə olmadığı üçün, bu fitri qabiliyyət və kütlə qarşısında ağılamaq istedadı mənə heyranlıq yaradır...

Qarslıoğlunu həm də buna görə sevirdim.

Hülusi Kılıç (2008-2012), Türkiyəni Azərbaycanda təmsil edən səfirlərin ən xası idi. İkicə dəqiqəyə elə bir isti atmosfer yaradırdı ki, insan düşünürdü ki, mən bu adamla ən azı, 20 ildir dostam. Adama elə etimad və etibar göstərirdi ki, bunca yüksək münasibətə kölgə salmamaq üçün jurnalist peşəmizi də unudurduq. Etibar edib, danışdığı özəl məlumat və sözarası dediyi bilgiləri bəzən özümüzə saxlayır, bəzən də son dərəcə ehtiyatla yayırdıq. Qəzetimizə gələr, bizi səfirliyə dəvət edər, mətbuatla işə xüsusi diqqət ayırırdı.

Tez-tez ailəyə evində olardıq. Süfrəsini və ürayini dost bildiyi azərbaycanlılara açardı. Həm də bizi - evinə çağırmağa layiq bildiyi tanınmış azərbaycanlıları bir-birimizlə qaynayıb-qarışdırardı. Cib telefonunu vermişdi və

Dünyada qızıl unsiyası 6,10 dollar bahalasaaraq 1 337,50 dollara çatıb. Dünya bazarında bahalaşmanın Azərbaycanın da qızıl bazarına təsir edib-etmədiyini öyrənmək üçün bir neçə qızıl mağazasına baş çəkdik. İlk baş çəkdiyimiz yer Moskva Univermağı oldu. Burada qızıl məmulatları çox olsa da, alıcılar az idi.

Apardığımız müşahidə isə qızılın qiymətində xeyli artım olduğunu deməyə əsas verirdi. Söhbətləşdiyimiz satıcılar isə bahalaşma və ya ucuzlaşmanın manatın dəyərindən asılı olduğunu deyirdilər. Qiymətlərə gəlincə, Rusiya qızılı 750 əyar 50 manata, 585 əyar isə 40 manata, türk qızılının qramı 40 manata, İtaliya qızılının qiyməti isə əyarından asılı olaraq 60-70 manat arasında satılırdı.

Satıcılar alıcıların az olduğundan gileylenirdilər. Satıcı Elnur Əliyev qızıl alanların da daha çox nişan-toy edən olduğunu dedi: "Alver bir ara güclü oldu. İndi zəifləyib. Məhərrəmlikdə, ümumiyyətlə, qızıl alan az olur. Qızılını gətirib satanlar, dəyişdirmək istəyənlər də var. Təbii ki, alış və satış qiyməti fərqlənir".

Söhbətə qatılan digər satıcı isə qızılı satdıqları qiymətdən ucuz verdiklərini də dedi: "Amma baxır hansı qızılı. Elə qızıl var ki, onun qiymətindən 50 manat, elə qızıl da var ki, qiymətindən 100 manat düşürük. Bunu daha çox gələn komplektlərində edirik. Qızılın daha da bahalaşib-bahalaşmayacağını deyə bilmərik. Bu, manatdan asılıdır".

Alıcılardan isə qızılın qiymətinə narazılıq edənler kifayət qədər idi. Oğlu üçün nişan qızılı almağa gəldiyini deyən Səmrə Həsənova: "Qızıl çox bahadır. Əvvəl kimlər qızıl alıb yığıbsa, o adamlar udub. Qramı 35 manata olan qızıl indi 50-60 manata satılır. Alıcıları düşünən yoxdur".

Söhbətə müdaxilə edən alıcı Kəmalə Məmmədova qızılın qiymətini əhalinin gəlirlərini nəzərə alaraq təyin edilməsinin tərəfdarı olduğunu dedi: "Qızılı çox ucuz alır, çox da baha satırlar. Bu qanun harada yazılıb. Mən qızıl boyunbağını 500 manata almışdım. İndi pula ehtiyacım olduğundan satmağa gətirmişəm, cəmi 350 manat pul verirlər".

Baş çəkdiyimiz digər qızıl mağazalarında da vəziyyət eyni idi. Hətta elə qızıl mağazası vardı ki, satıcılar müştəri üzünə həsrət, boş-bekar oturdular.

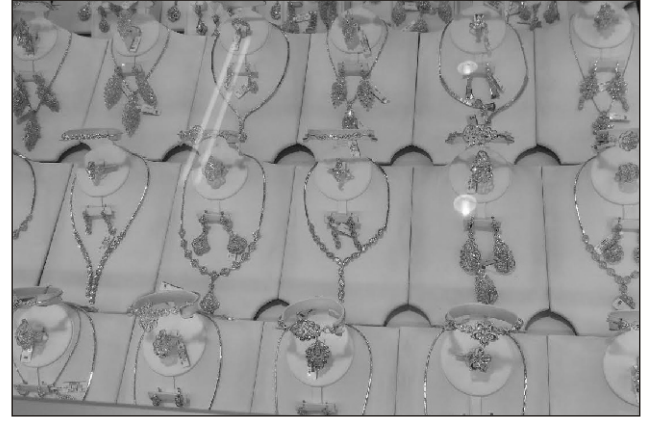
Maraqlıdır, dünya bazarında qızılın qiymətinin bahalaşması Azərbaycanın qızıl bazarına da təsir edəcəkmi?

İqtisadçı ekspert Rəşad Həsənov Azərbaycanda qızılın bahalaşma səbəbinin dünya bazarı ilə deyil, manatın dəyərdən düşməsi ilə əlaqədar olduğunu dedi: "Ümumiyyətlə götürəndə Azərbaycan bazarı çox məhdud bazardır. Ona görə də Azərbaycanda daha çox zinət əşyalarının alınib satılması bazarı kimi təşəkkül tapıb. Eyni zamanda kiçik bazar olduğu üçün dünya bazarlarında da baş verənlərə nisbətən gec reaksiya verir. Bizim ölkədə qızılın bahalaşmasının əsas səbəbi manatın dəyərini itirməsidir. Bildiyiniz kimi, bir neçə gün əvvəl bazarlarda valyuta tapılmırdı. Tapılan valyutada təxminən 1 manat 80 qəpiyə, 1 manat 90 qəpiyə alan sahibkar təbii ki, ölkəyə ixrac etdiyi qızılın qiymətini də ona uyğun

Paytaxtın qızıl bazarı -

alıcı da narazı, satıcı da...

Qızıl mağazalarında bolluq olsa da, müştəri sarıdan seyrəklikdir; iqtisadçı ekspert: "Yaxın müddətdə qızıl yenidən ucuzlaşacaq"

müəyyənləşdirəcək. Eyni zamanda qeyd etdiyimiz kimi, xarici ölkələrdə qızıl investisiya vasitəsidir. Bu baxımdan da qızılın alış və satışı arasında qiymətlər çox cüzdür. Yəni kiçik faizlərlə ifadə olunan marjadır. Azərbaycanda isə dünya təşkilatçısı kimi alınıb satıldığı üçün qızılın alış və satışı arasında kəskin fərq var. Yəni burada təxminən 10 bəzən də 15 dollara qədər, lom şəklində olan qızıda isə 6-7 dollara qədər fərq olur ki, bu da investisi-

ya yatırılması baxımından sərfəli deyil. O ki qaldı dünya bazarında baş verənlərin Azərbaycana təsirinə, qeyd etdiyimiz səbəblərdən bu, yerli qızıl bazarına nisbətən gec təsir göstərir. Çünki bizim bazarlara qızıl idxal olunmur. Yeni son dövrlərdə, xüsusilə də bazarın döviyyəsi daraldığına görə, yeni təxminən bir ay əvvəl gətirilmiş qızılı bu gün dünya bazarlarında ucuzlaşsa, sahibkar onu ucuzlaşdırar. Amma bahalaşsa, cəhd göstərər ki,

bahalaşsın. Amma bu bazarda tələbat da kifayət qədər aşağı düşüb. Bu baxımdan da ciddi şəkildə bahalaşdırma da bilmir".

İqtisadçı ekspert qızılın qiymətinin dünya bazarında qalxmasının əsl səbəbinin dolların ucuzlaşması ehtimalı ilə bağlı olduğunu dedi: "Dollar əsas dünya valyutalarına qarşı 0,5 faiz ucuzlaşdı. Bu da özünü qızılın qiymətində, o cümlədən digər əmtələrin, neftin və sairə də özünü göstə-

rir. Amma bu, uzun müddətli olmayacaq. Hələlik növbəti iki toplantı var. Bu toplantıların da çox yaxın müddətdə baş verəcəyi üçün qısa müddət sonra dünya bazarlarında yenidən qızılın qiymətində ucuzlaşma müşahidə olunacaq. Bu da bizim daxili bazarda sadəcə lom qızılının alınib satılması qiymətində özünü göstərəcək. Amma digərlərində göstərməyəcək".

□ Günel MANAFLI
Fotolar müəllifindir

ABŞ dollarının faizini artırmadı, amma...

Ekspertlər bildirirlər ki, ilin sonuncu iki ayında dollar bahalaşacaq və dünya maliyyə bazarları buna indidən hazırlaşsınlar

ABŞ-in Federal Ehtiyatlar Sisteminin (FES) Açıq Bazar Əməliyyatları üzrə Komitəsinin (FOMC) iki gün davam edən iclası yekunlaşdı. Proqnozlaşdırıldığı kimi, FES uçot dərəcəsini dəyişməyərək 0,25-0,5 faiz səviyyəsində saxlayıb. Qeyd edək ki, ötən il dekabrın 16-da FES uçot dərəcəsinin baza faiz dərəcəsini illik 0-0,25 faiz rekord aşağı səviyyə ilə 0,25 faiz artırıb. Bundan sonra keçirilən iclaslarda uçot dərəcəsi dəyişdirilməyib.

Ekspertlər bildirirlər ki, dolların uçot dərəcəsinin artmaması neft ölkələrinin milli valyutalarını qorumaq üçün qismən monetar mühiti yumşaldı. Lakin əksər ekspertlər FES-in bu qərarı ilin sonunda verəcəyinə əmindirlər. Analitiklər FES-in ikigünlük iclasından sonra dərc olunan protokoldakı bəzi maraqlı məqamlara diqqət yetirirlər. Məsələn, belə məqamlardan biri ilin sonunadək uçot dərəcəsinin 2 deyil, 1 dəfə artırılacağıdır. Buna FES

rəhbəri Canet Yellen də işarə edib. Ekspertlər qeyd edir ki, qarşıdakı azı 3 ildə aqressiv şəkildə faiz artımını gözləməyə dəyməz. Bu fonda dolların bir qədər də zəifləyəcəyi proqnozlaşdırılır. Ancaq Federal Ehtiyatlar Sisteminin direktoru Canet Yellen mətbuat konfransında bəyan edib ki, uçot dərəcəsinin ilin sonunadək artırılması gözlənilir. Onun sözlərinə görə, uçot dərəcəsinin artırılmasına əsaslar güclənsə də, FES iqtisadiyyatın, o cümlədən əmək

bir mesaj verdi. Bu günə kimi FES başqanı belə açıq danışmamışdı. Bu, həm onunla əlaqəlidir ki, bazarları və birləşmələri maliyyə dünyasını bu hadisəyə hazırlamaq məqsədi daşıyırdı. Həm də getdikcə FES hər dəfə addımı gecikdirirdikcə, bazarlara təsiri azalırdı. Düşünürəm ki, bunu nəzərə alaraq belə kəskin bəyanat verildi. Və bu gündən sonra artıq dünya maliyyə bazarları ya noyabr, ya dekabr ayında olacaq artıma hazırlaşacaq. Dünyanın bir çox aparıcı ölkələrinin mərkəzi bankları bu qərarı artıq qəbul edilmiş bir qərar kimi düşünərək öz addımlarını buna görə hesablayacaqlar. Bu il faiz artacaq. Faiz artdıqca da dünya indeksinin bahalaşması, dünyada dolların daha

da bahalaşması prosesi baş verəcək. Bu da bütün dövlətlərə, bütün ölkələrə, o cümlədən Azərbaycanın qonşu ölkələrinə və özünə də birbaşa təsir göstərəcək".

Ekspert Əkrəm Həsənov isə musavat.com-a qeyd edib ki, FES ilin sonuna qədər faiz dərəcəsini artırmayacaq. Ancaq bu, olmasa belə, milli valyuta olan manatın durumu ağırlaşacaq: "Manatın enməsi təkcə bununla bağlı olmayacaq. FES-in qərarı ilə dollar bütün dünyada bahalaşır. Bizdə isə öz səbəblərimiz də var ki, bunlara görə manat ucuzlaşsın. Buna görə FES-in qərarı oldu-olmadı, devalvasiya olacaq. Sadəcə, FES-in qərarı devalvasiyanın həddini daha da artıracaq".

Qubad İbadoğlu isə bildirib ki, FES-in ilin sonuna gözlənilən qərarının manata təsiri indikindən yüksək olacaq: "ABŞ-in Federal Ehtiyatlar Sistemi uçot dərəcələrini qaldırmadı. Amma buna baxmayaraq, FES-in direktoru Canet Yellen bəyanata çıxış edərək bildirdi ki, uçot dərəcəsinin artırılmasına arqumentlər mövcuddur, lakin hələ ki gözləməyə qərar verdik, çünki iqtisadiyyatın, o cümlədən əmək bazarının daha da möhkəmlənməsinə dair yeni məlumatlara ehtiyac vardır. İyun ayından başlayaraq ABŞ-da işsizlik səviyyəsi demək olar ki, dəyişməz qalıb,

çemisi 4.9 faiz təşkil edib, bu may ayı ilə müqayisədə 0,2 faiz çox olsa da, bu ilin yanvar ayı ilə eynidir. İnflyasiyaya gəlincə, bu ölkədə avqust ayında illik inflasiya 1,83 faiz təşkil edib, bu ötən ilin avqustu ilə müqayisədə 0,23 faiz çoxdur. İnflyasiyanı artıran amillərdən biri də ev təsərrüfatlarının xərclərinin artmasıdır. FES-in Federal Açıq Bazar Komitəsinin bu il ərzində 2 toplantısı nəzərdə tutulur. Böyük ehtimalla bundan sonrakı iki toplantıdan birində uçot dərəcəsinin artırılmasına qərar veriləcək. Çox güman ki, bununla bağlı qərar 13-14 dekabr toplantısında elan ediləcək. Belə ki, həmin iclasda həm də ABŞ iqtisadiyyatı ilə bağlı proqnozların xülasəsi hazırlanacaq və yenidən FES-in direktoru Canet Yellen bəyanata çıxış edəcək".

Ekspertin sözlərinə görə, FES-in gözlənilən qərarının Azərbaycan manatına psixoloji təsiri ilin sonunda daha yüksək olacaq: "Fikrimdə, bu ilin son aylarında, xüsusilə də noyabr və dekabr aylarında manatın durumu indikindən çətin olacaq. Çünki ilin sonunda xarici öhdəliklərin icrası ilə bağlı şirkətlərin və bankların valyutaya ehtiyacları, eləcə də dövlət büdcəsinin xərcləmələrinin çoxalması bazara təzyiqli kəskin artıraçaq".

□ Rəya RƏFİYEVA

Ermənistanın formal müstəqillik günündə keçirdiyi hərbi parad söz yox ki, iki əsas hədəfə hesablanmışdı: aprel hərbi uğursuzluğundan sonra orduda və cəmiyyətdə yaranmış ruh düşkünlüyü sindromunu aradan qaldırmaq və guya Azərbaycana "əzələ nümayiş" etdirmək. Lakin bu hədəflərin heç birinə nail olunmadı. Ona görə ki, parada çıxarılan müasir hərbi texnikanın əksəri Ermənistanında dislokasiya olunan Rusiya hərbi qruplaşmasına məxsus idi. Yəni bir növ Rusiya ilə şərikli hərbi parad idi.

Söhbət xüsusən də son günlər ciddi müzakirə predmetinə çevrilmiş və Azərbaycanla Ermənistan arasında hərbi balans təsir etmək gücündə olan "İsgəndər-M" operativ-taktiki raket sistemlərindən gedir. Bu sistemlərin məhz Ermənistan silahlı qüvvələrinə məxsus olması haqda yayılan informasiyalar öz təsdiqini, hər halda, tapmayıb - nə rəsmi, nə də ekspertlər səviyyəsində.

Rusiyanın Bakıdakı səfirliyi axar.az-ın sorğusuna cavabında məsələyə yalnız Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin aydınlıq gətirə biləcəyini bildirib. Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmisi Mariya Zaxarova isə

İrəvanda nümayiş olunan "İsgəndər" raket sisteminin "İsgəndər-M" olması barədə yayılan qeyri-səhih məlumatın ancaq Rusiya Müdafiə Nazirliyi tərəfindən cavablandırılmalı olduğunu deyib. Bu üzəndə məsələ müzakirələr formasında davam edir.

"Əgər Rusiya Ermənistanın balansına "İsgəndər-M" hərbi-raket sistemlərini verməyə risk edibse də, nəzərə almaq lazımdır ki, cəmi bir divizion "İsgəndər-M" Qarabağ münaqişəsi zonasında qoşunların təmas xəttindəki qüvvələr nisbətini dəyişə bilməz". Musavat.com-un məlumatına görə, bu barədə Moskvadakı "Şi-

İşğalçının Rusiya ilə şərikli hərbi paradı - iki mühüm nəticə

Düşmən ölkənin sevinməsinə əsas yoxdur; rusiyalı politoloq erməniləri məyus etdi: "İsgəndər"lər Ermənistana verilsə belə, Azərbaycanın konstitusion ərazisi olan Dağlıq Qarabağda istifadə edilə bilməz, çünki..."

mal-Cənub" Siyasi Mərkəzinin aparıcı eksperti Aleksandr Karavayev mediaya müsahibəsində deyib.

Onun sözlərinə görə, hətta həmin raket sistemləri Ermənistan verilsə belə, dəqiqdir ki, bunu Rusiya şərtlə edəcək: "Yeni bu sistemlər Azərbaycanın konstitusion ərazisi olan Dağlıq Qarabağda istifadə edilə bilməz. Necə ki, aprel eskalasiyası zamanı Ermənistan "İsgəndər"lə analogiya təşkil edən "Toçka-U" komplekslərindən istifadə eləməyib, hərçənd ciddi uğursuzluğa uğramışdı".

Ekspert "İsgəndər-M"lə bağlı daha bir mümkün texniki nüansa diqqət yönəldir: "Bu sistemlər çox ciddi kompüter başlıqlarına malikdir və hətta Ermənistana verilsəydi təqdirəndə belə, ora müəyyən koordinatlar daxil edilə bilər - hansı koordinatlar üzrə ki, raketlər, sadəcə, uçmayacaq. Misal üçün, Rusiya və Azərbaycan ərazilərinə uçmaya bilər".

Rusiyalı analitik bildirib ki, Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatı (KTMT) ölkələrindən yalnız ikisinin - Belarusun və Ermənistanın ərazisində "İsgəndər-M" raket kompleksləri var: "Özü də həm Minsk, həm də İrəvan danışıqlar aparmışdı ki, bu komplekslər onların ölkəsini tabeçiliyində olması ilə Ermənistan silahlı qüvvələrinin tərkibində olsun. Belarusla bağlı Moskva

yalnız bu komplekslərin birləşmiş qruplaşmanın tərkibində olmasına razılıq verib. Son illər "İsgəndər"lər müntəzəm şəkildə Qələbə günü münasibətilə Minskdəki paradlarda görünüb. Ancaq hamı bildirdi ki, bu hərbi texnikanı rusiyalı hərbiçilər idarə edir. Ermənistan nümunəsində də situasiya analoji şəkildə ola bilər".

Ekspert İrəvandakı hərbi paradı "İsgəndər"lərin Rusiyanın razılığı ilə nümayiş etdirilməsinə mümkün saydığı deyib: "Rusiya ilə Ermənistan arasında birləşmiş hərbi qruplaşma yarılması haqda çoxsaylı anlaşmalar mövcuddur. Bu anlaşmalar çərçivəsində də Moskva kompromisə gedə və İrəvandakı paradı "İsgəndər"lərin nümayişinə icazə verə bilərdi". Başqa yandan, onun sözlərinə görə, Rusiya bu jesti Ermənistanı daha da sakitləşdirmək üçün edə bilərdi: "Söhbət Ermənistan hərbiçilərindən getmir, ictimaiyyətə jestdən gedir - hansı toplum ki, görünür, bu texnikanın İrəvandakı paradı olmasından euforiya keçirib.

"Rusiya belə raket sistemlərini özünün Cənubi Qafqazdakı Gümrü hərbi bazasında yerləşdirməsinə geosiyasi ehtiyac duyur. Ancaq həmin komplekslərin Ermənistanın tabeçiliyində olması ilə Ermənistan silahlı qüvvələrinin tərkibində olması arasında

böyük fərq var. Nəzərə alsaq ki, nə Moskva, nə də Ermənistan tərəfdən "İsgəndər"lərin erməni silahlı qüvvələrinə verilməsi haqda rəsmi açıqlama olmayıb, o zaman belə hesab eləmək olar ki, bu silahlar indi də Rusiya Müdafiə Nazirliyinin balansındadır", - deyə politoloq qeyd edib.

"Bu komplekslərə Ermənistan silahlı qüvvələrinin nişanları yapışdırılma və paradı erməni hərbiçiləri tərəfindən idarə oluna bilər. Lakin bununla situasiya dəyişmir. Rusiya çətin ki, belə yüksək texnologiyalı silahı öz müttəfiqinə versin - o müttəfiq ki, Rusiyanın başqa bir müttəfiqi ilə münaqişədədir. Moskva bu kompleksləri Ermənistanın şəriksiz istifadəsinə verə bilməzdi. Ancaq əgər həmin silahlar birləşmiş qruplaşmanın tərkibinə daxildirsə, o zaman erməni ekipajı onlarda məşq edə, təlimlər keçə bilər, amma onlardan istifadə yalnız Moskvanın əmri əsasında mümkündür" - sonda ekspert əlavə edib.

Göründüyü kimi, işğalçı tərəfin sevinməsinə ciddi əsaslar gözə dəymir. Əslində 21 sentyabr paradı ilə düşmən ölkə bir daha Azərbaycanla silahlanma yarışında heç vaxt ayaqlaşma bilməyəcəyini ortaya qoymuş oldu. Daha bir mühüm nəticə: növbəti dəfə ay-

dın oldu ki, Ermənistanın arxasında hər mənada Rusiya dayanmasa, o, ərazilərimizi bir-cə həftə də işğalda saxlaya bilməz və Azərbaycan Ordusu ən qısa zamanda təcavüzkarı layiqincə cəzalandırar.

Bu mənada Ermənistanın eyni vaxtda Azərbaycanın işğal altındakı ərazisində, Ağdamda təlimlər keçirməsi də ona kömək etməyəcək. Yeri gəlmişkən, həmin qanunsuz təlimləri Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədyanov kövrək sülh danışıqlarını pozmağa yönəlik növbəti ciddi təxribat adlandırır. XİN başçısı bunu BMT Baş Məclisinin 71-ci sessiyasında iştirakı çərçivəsində ATƏT-in Baş katibi Lamberto Zanier ilə görüşündə deyib.

Görüşdə Azərbaycan və

Elmar Məmmədyanov həmsədrələ görüşüb

Xarici işlər naziri Elmar Məmmədyanov BMT Baş Məclisinin 71-ci sessiyasında iştirakı çərçivəsində ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrləri İqor Popov (Rusiya Federasiyası), Ceyms Uorlik (ABŞ) və Pyer Andrio (Fransa) görüşüb. Görüşdə ATƏT-in fəaliyyətdə olan Sədrinin şəxsi nümayəndə Anjey Kaspişik də iştirak edib.

Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, görüşdə sülh prosesinin sürətləndirilməsi və danışıqlarda əsaslı nəticələrin əldə olunması ətrafında müzakirələr aparılıb. Elmar Məmmədyanov Ermənistanın son təxribat əməllərinin, o cümlədən Azərbaycanın işğal olunmuş Ağdam rayonunda həyata keçirdiyi canlı atəş hazırlığı məşq və təlimlərinin danışıqlar prosesini pozmaq məqsədi daşdığını bildirib.

Təəssüf ki, Ermənistanın işğal altındakı ərazilərimizdə növbəti belə təxribatına hələ ki ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrələrindən heç bir etiraz gəlməyib.

Milli valyuta olan manatın "üzən məzənəyə" keçməsinə doqquz ay ötür. Ancaq bu müddət ərzində manat yenə də inzibati yolla tənzimlənməkdə davam edir. Manat bir müddət stabiləşməyə çalışsa da, son aylar yenidən dəyər itirməyə başladı. Üstəlik, ajiotaj o şəkildə gücləndi ki, banklar dollar satmaqdan imtina etdilər. Son nəticədə hərəracə 300 milyon dollar çıxarmaqla problem qismət həll edildi. Ancaq proses davam edir. Ekspertlər manatın kursunun tezliklə yenidən düşəcəyini ehtimal edirlər.

Professor Elşad Məmmədov məsələ ilə bağlı musavat.com-a açıqlamasında bildirib ki, manatın "üzən məzənəyə" keçidinin rəsmən elan edilməsindən ötən 9 ay ərzində mahiyyət etibarını ilə manatın məzənnəsinin formalaşdırılmasında bir prinsiplə dəyişiklik baş verməyib: "Yeni faktiki olaraq "üzən məzənəyə" keçidin bəyan edilməsinə qədər də manatın məzənnəsi inzibati qaydada dövlət sektoruna məxsus valyuta resurslarının bazara intervensiyaları hesabına tənzimləndirdi. İndi də analoji proses baş verməkdədir. Sadəcə olaraq, eyni məzmunlu siyasətin əsas istiqamətlərinə toxunmadan texniki detallar müəyyən dərəcədə dəyişdirilib. Belə ki, əvvəllər intervensiyalarda Mərkəzi Bank daha aktiv iştirak edirdi, indi isə Neft Fondu iştirak edir. Bundan başqa, əvvəl intervensiyaların həcmi daha böyük olduğundan dollara tələbatın daha böyük hissəsinin ödənilməsi baş verdiyi üçün dollar satışında məhdudiyət yox idi. Son aylarda isə limitlərin qoyulması müşahidə olundu. Ancaq valyuta bazarının tənzimlənməsinin məzmununa görə milli valyutanın məzənnəsinin formalaşdırılması siyasəti ölkədə praktiki

Manatın "üzən məzənnəsinin" doqquz ayı-kursumuz necə olacaq?

Ekspertlər yeni məzənnə siyasətinin nəticələrindən danışirlər

olaraq dəyişdirilməyib və qeyd etmək lazımdır ki, bu, iqtisadi baxımdan müəyyən məntiqə əsaslanır. Çünki ölkədə milli valyutanın dollara nisbətən məzənnəsinin hansı səviyyədə olmasının önəmi Azərbaycan iqtisadiyyatı üçün hətta regionun neftdən asılı olan digər ölkələri ilə müqayisədə belə xeyli dərəcədə çoxdur".

Ekspertin sözlərinə görə, idxaldan asılılığın yüksək səviyyədə olmasını nəzərə alan Mərkəzi Bankın bu istiqamətdə ehtiyatlı siyasəti müəyyən dərəcədə əsaslıdır: "Lakin nisbətən orta və uzunmüddətli perspektivdə bu, çıxış yolu sayıla bilməz və bu siyasət məh-

dud və müvəqqəti xarakter daşıyaraq, ilk növbədə ölkədən kapital axınının qarşısının alınması, daxili bazarın maksimum mümkün dərəcədə idxaldan asılılığının azaldılması və həm daxili bazara, həm də ixracca yönəlik qeyri-neft sektorunun inkişafı ilə kompleks şəkildə həyata keçirilməlidir. Əks halda, yalnız valyuta intervensiyaları hesabına manatın qorunması perspektivsizdir. Digər tərəfdən, hesab edirik ki, sadaladığımız tədbirlərin həyata keçirilməsinin də müəyyən vaxt tələb etdiyini nəzərə alaraq, yaxın aylarda manatın zəifləməsinin qarşısını almaq çox çətin olacaq. Bu, həm

də ona görə çətin olacaq ki, ilin sonuna doğru kommersiya banklarının və digər qurumların, o cümlədən xarici öhdəliklərinin icrası ilə bağlı dollara tələbatları artacaq. Bütövlükdə müəyyən sosialyönümlü tədbirlərin həyata keçirilməsi şərti ilə manatın məzənnəsinin tədricən bazarın tələblərinə uyğun formalaşmasına keçid məqsəduyğundur. Strateji baxımdan bunun başqa alternativləri də yoxdur. Bu səbəbdən ilin sonuna doğru bu prosesin baş verəcəyini proqnozlaşdırmaq olar. Bununla belə, ölkədə bu istiqamətdə qərarların inzibati qaydada qəbul olunmasını nəzərə alaraq, bu

prosesin nə zaman və hansı dinamika ilə həyata keçiriləcəyini söyləmək çətinidir".

Ekspertlər bildirirlər ki, manatın dəyərini itirməməsi üçün tətbiq edilən inzibati üsulların sayı getdikcə artır. Mərkəzi Bank ölkədə manat devalvasiyasının qarşısını almağa və sürətlənən inflyasiya tempini cilovlamağa çalışır. Bu tədbirlər sırasında əsasən gözcəcarpanlar uçot dərəcəsi qaldırılması və kreditlərin bahalaşmasıdır. Mərkəzi Bank uçot

dılmasına səbəb olacaq. Beləliklə, dövriyyədə yalnız müəyyən edilmiş həcmdə manat fırlanacaq.

İqtisadçı ekspert Ramin Rəhimov fins.az-a bildirib ki, bu addımlar nəticəsində inflyasiyanın gözlənilən artım tempinin qarşısı alınacaq. Həmçinin manat qıtlığı nəticəsində manatın dəyərsizləşməsinin qarşısı alınacaq. Depozit hərəracələri vasitəsilə banklarda olan manatın yığılması artıq manata tələbi yüksəldəcək. Əhali əlindəki dolları satacaq. Ekspert hesab

edir ki, bu addımlar nəticəsində əhali əlində olan xarici valyutanı milli valyutaya çevirməyə başlayacaq, çünki ölkədə ödəniş vasitəsi AZN-dir və nəticədə konvertasiya əməliyyatları artacaq. Bu da öz növbəsində dövriyyədə dollar kütləsinin artmasına və manatın azalmasına səbəb olacaq. Eyni zamanda Mərkəzi Bank müxtəlif qiymətli kağızlar vasitəsilə dövriyyədəki manat kütləsinə azaltmağa çalışır. SOCAR-ın istiqrazları da bu məqsədə xidmət edir. Belə ki, nominal dəyəri 1000 dollar olan istiqrazı almaq istəyən şəxs onun dəyərini manat ekvivalentində ödəyəcək.

□ RÖYA RƏFİYEVA

Banklar əmanətlərini sürətlə itirir

Ekspertlər bildirirlər ki, avqust-sentyabr aylarında həyata keçirilmiş "qara bazar" əməliyyatı banklara etimadı tam sarsıdıb

Ciddi problemləri olan bankların əmanətləri də azalmaqdadır. Banklar əmanətləri itirir. Ekspertlər bildirirlər ki, azalma getdikcə davam edəcək. Mərkəzi Bankın məlumatına əsasən, iyul ayı ərzində banklardan 118 milyon dollardan çox əmanət çıxarılıb. Belə ki, iyulun 1-nə banklarda 7815,6 milyon manat, avqustun 1-nə isə 7843,8 milyon manat əmanət qeydə alınıb. "İlk baxışdan əmanətlərin həcmi 28,2 milyon manat artıb.

Lakin əmanətlərin böyük hissəsi dollardadır. İyul ayı ərzində isə dollar 1,5425-dən 1,5851-dək bahalaşmış, manat devalvasiyaya məruz qalıb. «Buna görə də əgər iyulun 1-də banklarda 5066,8 milyon dollar əmanət olubsa, avqustun 1-nə 4948,4 milyon dollar qalıb. Yeni fərq 118 milyondan çoxdur» deyir, ekspert Əkrəm Həsənov rəqəmləri şərh edərkən bildirib. Onun sözlərinə görə, azalmanın bundan sonra da davam edəcəyini proqnozlaşdırır: "Bank sistemində etimad azalır. Avqust-sentyabr aylarında həyata keçirilmiş "qara bazar" əməliyyatı etimadı isə tam sarsıtdı, buna görə də proses daha da sürətlənə bilər. Təsadüfi de-

vil ki, məhz bu anda SOCAR istiqraz satmaq fikrinə düşdü. Məqsəd bankların itirdiyi pullara sahib çıxmaqdır".

Əkrəm Həsənov musavat.com-a bildirib ki, bu prosesdə elə ay yoxdur ki, əmanətlər azalmasın: "Bu da banklara etimadın azalması ilə bağlıdır. Həm də əhəlinin gəlirləri azalır və pula ehtiyac yaranır. Əhali pulunu lazım olduğu, ehtiyac olduğu üçün bankdan çıxarır. Digər tərəfdən, bu il ərzində 10 bank bağlanıb. Həmin bankların siqortalanmış əmanətlərini Əmanətlərin Siqortalanması Fondu qaytarır. Bunu xüsusilə qeyd etmək lazımdır. Bu sahədə dövlət əlindən gələni etdi ki, azı Əmanətlərin Siqortalanma-

si Fonduna etimad olsun. Amma siqortalanmamış əmanətlər də çox oldu və onlar qaytarılmadı, faktiki batdı. Bu da əhəlinin diqqətini çəkdi. Təəssüf ki, bəzi banklar da var ki, onlar fəaliyyət

də ola-ola əmanətlərini qaytarırlar və yaxud dollar əmanətini Mərkəzi Bankın kursu ilə qaytarırlar. Bu da faktiki əmanətlərin qaytarmamasıdır. Dövlət elə banklara qarşı təəssüf ki,

tədbirlər görmür. Hətta "Bank Standart"ı götürsək, dövlət elan etdi ki, onu sağlamaşdırır. Amma sağlamaşdırılsa da, o, əmanətləri qaytarmır. Bütün bunlar əhəlidə belə bir fikir ya-

radıb ki, bəli, Əmanətlərin Siqortalanması Fondu var, amma yaxşı fəaliyyət göstərmir. Buna görə əhali düşünür ki, növbəti banklar da bağlana bilər. Mütləq də bağlanacaq. Əhəlidə qorxu var ki, bu banklar bağlansa, siqortalanmış əmanətləri də qaytarmayacaqlar. Dövlət orqanları işlərini tam görmürlər. Əhəlinin etimadını tam bərpa etmək istəyirlərsə, buna görə Əmanətlərin Siqortalanması Fondu bağlanan banklardakı siqortalanmış əmanətləri qaytarırsa, elə etməlidir ki, fəaliyyətdə ola-ola əmanəti qaytarmayan bank olmasın".

Qeyd edək ki, 2016-cı il avqustun 1-nə əhəlinin bank əmanətləri 7 milyard 843,8 milyon manat olub. İyul ayında isə əksinə, banklarda əmanətlərin 0,4 faiz artımı müşahidə olunub. 2015-ci ilin sonuna əhəlinin bank əmanətləri 9 milyard 473,9 milyon manat təşkil edib. Beləliklə, 2016-cı ilin yanvar-iyul aylarında əhəlinin bank əmanətləri 1 milyard 630 milyon və ya 17,2 faiz azalıb. Cari ilin iyul ayında əhəlinin əmanətlərində artım müşahidə olunub. Xüsusilə hesabat aylarında əhəlinin bank əmanətləri 28,2 milyon manat və ya 0,36 faiz artıb. 2015-ci ildə Azərbaycanda əhəlinin bank əmanətləri manatın iki dəfə devalvasiyası nəticəsində 33,6 faiz artıb.

□ RÖYA

Cümə söhbətləri

B ismilləh-Rahmə-nir-Rahim! Zilhicce ayında olan mühüm tarixlərdən biri Mübahilə günü ilə bağlı məsələlərdir. Bu gün - öz əhəmiyyətinə, öz fəlsəfəsinə görə əslində İslam tarixində çox böyük yer tutur. Bu gün - müəyyən mənada İslamın son din olaraq təsdiqinə aiddir və digər tərəfdən, insanların Əhli-beyti (ə) tanınmasına, düzgün seçilməsinə xeyli dərəcədə yardım edən bir fenomendir.

"Mübahilə" - qarşılıqlı nifrət etmə mənasına dəlalat edən bir məfhumdur. Bu tarixi olay, Həzrət Peyğəmbərin (s) axırncı peyğəmbər olaraq, Xatəmül-ənbiya olaraq hüdudət misiyası ilə, haqq yola dəvət vəzifəsi ilə bilavasitə əlaqəli məsələdir. Belə ki, Həzrət Rəsuli-Əkrəm (s) Nəcran məsihilərini İslama dəvət etmişdi. Onlar isə müəyyən bəhanələr gətirərək, bu təklifi qəbul etməmişdilər. Bundan sonra bir hadisələr baş vermişdi ki, çox geniş surətdə yayılaraq, milyonlarla insanın haqq yolunu seçməsinə kömək etmişdir.

Vaqiə belə olmuşdu. Nəcran - Yəmənə sərhəddə yerləşən bir mənəqədir. Nəcranın əhalisi xaçpərəstlərdən ibarət idi. Peyğəmbərimiz (s) onların yanına təbliğatçılar göndərərək, öz İlahi misiyası ilə bağlı onları məlumatlandırdı və İslama dəvət etdi. İslam Peyğəmbərinin (s) göndərdiyi mübəlliclər Nəcranda kifayət qədər böyük sayda insanın sonuncu Peyğəmbərin gətirdiyi dinə yönəlməsinə səbəb oldular. Amma nəcranlılar arasında böyük bir qrup da var idi ki, bu dəvəti cavablandırmadı. Rəsuli-Əkrəm (s) onlara məktub yazdı, İslamın haqq və sonuncu din olduğunu onlara çatdırdı. Axı o Həzrət (s) bir milətə, bir ölkəyə gəlməmişdi. Bütün bəşəriyyəti hidayət etmək üçün məbus edilmişdi.

Nəcran məsihiləri bu məktuba cavab olaraq, Mədinəyə - Peyğəmbərimizin (s) yanına nümayəndə heyətini göndərdilər. Bu heyət 14 nəfərdən ibarət idi. Bu heyətin başında 3 nəfər ən nüfuzlu xristian ruhanisi dururdu.

Həzrət Adəmin (ə) misali

Heyət Mədinəyə çatır və Rəsuli-Əkrəm (s) hüzuruna gəlir. Onların İslama dəvətin mahiyyəti ilə bağlı suallarının cavabında Peyğəmbəri-Əkrəm (s) buyurur ki, dəvətin mahiyyəti - insanları tövhid (təkilahlıq) dininə dəvət etməkdir, yəni onlara təklif etməkdir ki, Allahdan başqa ibadət ediləcək məbudun olmadığını və Həzrətin (s) nəbililiyinə şəhadət versinlər. Peyğəmbərimizin (s) İslama dəvətinə cavab olaraq, onlar Rəsuli-Əkrəm (s) İsa peyğəmbər (ə) haqqında rəyini bilmək istədilər. Həzrət Peyğəmbər (s) onlara bildirdi ki, Həzrət Məryəmin oğlu İsa (ə) - Allahın Rəsuludur, Aləmlərin Rəbbinin peyğəmbəridir. Allah Təbarəkə və Təala Həzrət İsanı (ə) Öz elçilərindən biri kimi tanıdı. Həzrət İsa (ə) - Allahın bəndəsidir və Allah tərəfindən xəlv edilmişdir.

Mübahilə günündə baş verən tarixi dönüş

Hacı İlqar İBRAHİMOĞLU, ibrahimoglu@gmail.com
 İlahiyyatçı-filosof, İçərişəhər Cümə məscidinin imam-camaatı

Mübahilə təklifi

Lakin Nəcran məsihiləri bu məntiqi qəbul etmədilər. Daha doğrusu, qəbul etmək istəmədilər. Çünki bu dəlil, onların dünyagörüşlərini alt-üst edirdi və onların üzərinə gerçək araşdırma aparmaqla bağlı müəyyən vəzifələr qoyurdu. Əlbəttə ki, eger xəlv olunmuşlardan kimsə, Allah Təalanın hikməti üzündən, fərqli olaraq dünyaya gəlsə, məgər bu, ilahlığın göstəricisidir?! Nəcran məsihiləri bu sadə məntiqi qəbul etmək istəmədilər. Onlar zahirdə İslamı qəbul etdiklərini dedilər. Peyğəmbərimiz (s) isə onlara bildirdi ki, siz gərəkde iman gətirməmişsiniz. İslam - ürəklə qəbul etməyi şərtləndirən bir dindir. Belə olduqda, onlar İslamı qəbul etməkdən imtina edirlər. Beləliklə, nəcranlılar əks təklif irəli sürdülər. Onlar təklif etdilər ki, müəyyən bir yerdə, müəyyən bir vaxtda yığışaq və haqqın üzə çıxması, nahaqqın məhvi üçün qarşı edək. Bu zaman Peyğəmbərimiz (s) ayə nazil oldu: "Buna görə də, sənə elm gəldikdən sonra onun barəsində (Həzrət İsa haqqında) sənənin mübahisə edən (höcətləşən) kəsə de: "Gəlin biz öz oğullarımızı və siz öz qadınlarınızı, biz öz qadınlarımızı və siz öz oğullarımızı, biz öz qadınlarımızı, biz özümüzü (bizim canımız kimi olan kəsləri) və siz də özünüzü çağırıraq, sonra bir-birimizə nifrət edək, beləliklə, Allahın nəətinə yalancılara yağıdırıq". ("Ali-İmran" surəsi, 61-ci ayə).

Çox incə bir mətləbdir ki, görsən Peyğəmbər (s) "oğullarımız" olaraq kimləri özü ilə götürəcək, "qadınlarımız" dedikdə kimləri götürəcək və "özümüz" dedikdə kimi özü ilə götürəcək? Nəcran məsihiləri bu təklifin ədalətliyi ilə razılaşırlar və mübahilə üçün vaxt və məkən müəyyən edərək, hazırlaşmağa gedirlər.

Necə bir heyət gələcək?

Axşam yetişir. Məsihilər müşavirə təşkil edərək, sabahkı günü müzakirə edirlər. Bunların başlıca məsələləri deyirlər ki, eger sabah yeni dini gətirən, peyğəmbərliyə iddialı olan həmin şəxs öz səhabələri ilə gəlsə, demək o, İlahi peyğəmbər deyil. Amma eger öz ev əhli ilə gəlsə, demək onun iddiası həqiqidir və onda biz gərək bu işə getməyək. O zaman bizim mübahilə etməyimiz pis olar. Çünki o, öz ev əhlini bu işə dəvət etsə və hazır olsa ki, onları fəda etsin, hazır olsa ki, onlar İlahi əzabı dūçar olsun - deməli, həqiqi peyğəmbərdir və iddiası həqiqidir. Bu, ona dəlalat edir ki, o, öz iddiasına arxayındır və yaqini var, tam xatircəmliyi var ki, İlahi əzab ona nazil olmayacaqdır.

Bu hadisə hicrətin 10-cu ili Zilhicce ayının 24-də baş vermişdir. İslam Peyğəmbəri (s) öz Əhli-beyti (ə) ilə Məscidül-İcabə yerləşən məkana gəldilər. Amma Nəcran nümayəndələri onları gördükdə dedilər ki, eger Rəsuli-Əkrəmin hər nifrətinə bu insanlar "amin" desələr, onların kökü kəsilsin. Və mübahilədən imtina edərək, İslamın himayəsi altına keçsələr.

Ali-Əba (ə) hadisəsi

Bəli, Həzrət Peyğəmbər (s) bu hadisədə İmam Həsənə İmam Hüseyini - övladları, Həzrət Fatiməni - xanım nümayəndə və Həzrət Əlini öz canı kimi götürüb "mübahilə"yə, yəni, ayədə işarə olunan qarşılıqlı nifrət etmə mərasimində apardı. Amma bundan öncə, mübahiləyə gətirmədən əvvəl, bir əbani çiyinə saldı və Həzrət Əlini (ə), xanım Fatiməyi-Zəhranı (s.ə),

Rüku halında sədəqə

Zilhicce ayının 24-də digər bir əlamətdar hadisə də baş verib. Həmin gün Həzrət Əli (ə) namaz qıldığı zaman məscidə dilənçi daxil olub, sədəqə istəyir. Həzrət Əi (ə) namazın rükusunda olan bir vəziyyətdə mübərək əlini dilənçiyə tərəf uzadır və işarə ilə barmağındakı qiymətli üzüyü götürməyi bildirir. Dilənçi həmin üzüyü götürür. Bu zaman ayə nazil olur: "Həqiqətən sizin başçınız və işlərinizin ixtiyar sahibi Allah, onun Peyğəmbəri və o iman gətirənlərdir ki, namaz qılıb rüku halında zəkat verirlər". ("Maidə" surəsi, ayə 55)

İslamın hər 2 məzhəbinin alimləri bu ayənin şərhində nəql edilən hədislərdə təsdiq etmişlər ki, cəm şəkildə buyurulan bu ayənin yeganə nümunəsi - Həzrət Əlidir (ə) və onun rüku halında üzük bağışlama hadisəsidir.

Nəql edirlər ki, bu ayə nazil olan kimi Peyğəmbər (s) məscidə getdi. Bu zaman bir dilənçinin sevincək halda məsciddən çıxdığını gördü. Həzrət (s) bunun səbəbini soruşduqda, dilənçi namaz halında olan bir şəxsi göstərərək dedi: "O, rükuda olduğu zaman əlini mənə tərəf uzadıb, barmağındakı bu üzüyü mənə verdi". Peyğəmbərimiz (s) namaz halında olan şəxsin Həzrət Əli (ə) olduğunu görünəndə, təkbir ("Allah əkbər!") deyərək buyurdu: "Ayu Əlinin barəsində nazil olmuşdur!".

Mübahilə gününün əməlləri Zilhicce ayının 24-də bir neçə bəyənən əməl var. O cümlədən, müstəhəb qüsl almaq, oruc tutmaq, 2-rükətli namaz qılmaq. Bu namazın hər rükətində «Həmd» surəsindən sonra 10 dəfə «İxlas» surəsi, 10 dəfə «Ayətül-kürsi», 10 dəfə «Qədr» surəsini oxumaq lazımdır. Eləcə də, həmin gün "Mübahilə" duasını oxumaq bəyənənmişdir. Həzrət Əlini (ə) bu gün ziyarət etmək də çox bəyənənmişdir. Bilavasitə ziyarət edə bilməyənlər, müvafiq ziyarətnamə oxumaq kimi imkanlardan yararlanırlar.

Bundan əlavə, həmin gün fəqir insanlara sədəqə vermək çox bəyənənmişdir. Əlbəttə ki, sədəqə vermək İslam dini tərəfindən hər zaman bəyənənir, amma xüsusi günlər var ki, bunlarda əməllərin savabı daha çoxdur. O cümlədən: gözəl və təmiz paltar geyinmək, xoş ətir vurmaq, möminlərin təqsirlərindən keçmək, onları sevindirmək, möminlərin hacətlərini yerinə yetirmək, sileyi-rəhm etmək, möminlərə iftar yeməyi vermək, möminlərin ziyarətinə getmək, təbəssüm etmək, möminlərə hədiyyə göndərmək, çoxlu salavat göndərmək - bəyənən əməllərdəndir.

Allahım! Bizləri Əhli-Beytin (ə) həqiqi davamçılarından qərar ver! Amin!

İmam Həsəni (ə) və İmam Hüseyini (ə) əbaniyə salıb, dedi: "İlahi, hər peyğəmbərin əhi-beyti olmuşdur ki, ona insanların arasında ən yaxın olan olmuşlar. İlahi, bunlar da mənim əhli-beytimdir (ev əhlimdir). Onlardan şəkk və günahı uzaqlaşdır. Onları bütün pisləklərdən paklandır".

Bu zaman Həzrət Cəbrayıl nazil oldu və onlar haqqında İlahi vəhy gətirdi: "Həqiqətən, Allah (xüsusi yaradılış iradəsi ilə) siz Əhli-beytdən (əqidə, əxlaq və əməllərdə) hər cür pisliliyi təmizləmək və sizi - paklığın bütün cəhətlərində - pak etmək istəyir". ("Əhzab" surəsi, 33-cü ayə).

Mübahilə hadisəsi tarixi baxımdan çox önəmli hadisədir. Amma onun əsas önəmliyi təkcə tarixi fakt olmaqlığı ilə bitmir. Bəlkə də bundan daha artıq əhəmiyyətlisi - müsəlmanlara Peyğəmbərimizin (s) haqq yolunu tapmaqda yardım etməkdir. Belə ki, insanlara Peyğəmbərin (s) ən yaxın insanların kim olduğunu bildirməsi ilə, yəni, dini təmsil edən bir məsələdə, peyğəmbərlik iddiasını təsdiqləyən bir missiyada özü ilə götürdü insanların tanıtılmasını ilə haqq yolunun təqdimatı edilir. Müsəlmanlara haqq yol tanıtılır. Kimlərdən Rəsuli-Əkrəmin (s) mənəvi irsinin öyrənməli olduqları iman əhlinin diqqətinə çatdırılır.

"Oğullarımız" dedikdə, Həsən və Hüseyini təqdim edir ümmətə Rəsuli-Əkrəm (s). "Qadınlarımız" deyildə, Həzrət Fatiməni (s.ə) tanıtırdı ümmətə. Bütün möminə qadınların, İslamı təmsil edə biləcək qadınların ünvanı qismində tanıtılır Həzrət Zəhra (s.ə). "Biz özümüz" dedikdə, "canımız" deyildikdə - Həzrət Əlini (ə) təqdim edir bəşəriyyətə. Və bu nuraniyyəti təsdiqləyən nəcranlılar geri çəkilir və bu mənəvi cəmin bütün təbərrüklüyünü bir daha təsdiqləyirlər.

Nikah öncəsi müayinəyə daha hansı xəstəliklər salına bilər?

Səadət Hənifəyeva: "Nikahdan öncə cəmi 3 xəstəlik üzrə müayinələr aparılır"

Bir neçə gün öncə Zərdab rayonunda 10 günün gəlini olan Pərvanə Zərbəliyevanın müəmmalı ölümü gündəmin ən çox diqqət çəkən xəbərlərdən birinə çevrilmişdi. Sonradan məlum olmuşdu ki, gəlinin qan xərçəngi olub və qızın ailəsi onun xəstə olduğunu oğlan evindən gizlədib. Toydan sonra gəlinin vəziyyəti getdikcə pisləşib, bir neçə gündən sonra şok vəziyyətdə xəstəxanaya aparılıb və bütün tədbirlərə baxmayaraq dünyasını dəyişib.

Yenicə qurulan gənc ailənin dramı çoxlarını üzdü. Lakin bu hadisə nikah öncəsi müayinələrin əhəmiyyətini bir daha gündəmə gətirdi, aktuallaşdı. Evləndikdən sonra tərəflərin hansıdasa xəstəliyin aşkarlanması peşmançılıq yaradır, gənc ailənin dağılmasına və yaxud sağlamlıq olmayan uşaqların dünyaya gəlməsinə səbəb olur. Qeyd edək ki, Azərbaycanda ötən il iyunun 1-dən etibarən ailə qurmaq istəyənlər nikahlarını rəsmi şəkildə təsdiq etdirmək üçün məcburi tibbi müayinədən keçir. Səbəb isə gələcəkdə qurulan ailənin sağlam olması və tərəflərin bir-birlərinin sağlamlıqları haqqında öncədən məlumatlı olmasıdır. Müayinədən keçməyən şəxslərə nikah bağlamağa izin verilmir.

Qeyd edək ki, nikaha daxil olmaq istəyən şəxslərin tibbi müayinəsi Azərbaycanın regionlarında mərkəzi rayon xəstəxanaları və ya şəhər xəstəxanalarının, şəhər səhiyyə şöbələrinin əvvəlcədən müayinə edilmiş tibb müəssisələri, Bakı şəhərində hər inzibati rayonda təyin olunmuş poliklinikalar, Hematologiya və Transfuziologiya İnstitutu, Mərkəzi Qan Bankı və onun şəhər (rayon) bölmələri, Respublika Perinatal Mərkəzi tərəfindən həyata keçirilir.

Maraqlıdır, müayinədə hansı xəstəliklər nəzərdə tutulur?

Zərdabda 10 günlük gənc ailənin dramına səbəb olan qan xərçəngi xəstəliyi də həmin müayinəyə daxil dirmi?

Qısa bir arayış verək ki, qan xərçəngi və ya hemoblastozlar dedikdə, qan hüceyrələrindən əmələ gəlib, toxuma və orqan sistemini zədələyən şis qrupu başa düşülür. Həkim ekspertlər bildirirlər ki, erkən diaqnostika və müvafiq müalicə sağalma şansını artırır. Bu kimi xəstəliklərin də nikah öncəsi müayinəyə salınması zəruridirmi və ya gələcəkdə siyahıya salınması nəzərdə tutulurmu?

Məsələ ilə əlaqədar Respublika Müalicəvi Diaqnostika Mərkəzi (RMDM) ilə əlaqə saxladığımız qurumun ictimai əlaqələr üzrə nümayəndəsi Səadət Hənifəyeva suallarımıza bu cür aydınlıq gətirdi: "ASAN Xidmət" ilə bizim aramızda müqavilə var. Bizim xidmətimiz yalnız müayinələrin təchizatı ilə bağlıdır. Nazirlər Kabinetinin qərarına əsasən, nikahdan öncə 3 xəstəlik üzrə müayinələr aparılır. Bunlar talassemiya, sifilis və y QİÇS-dir. Buna görə qan nümunələri götürülərək mərkəzləşdirilmiş formada RMDM-a göndərilir. Bu müayinələr Bakı və Sumqayıt şəhərləri üzrə

keçirilirsə cavablar 5 gün ərzində, rayon mərkəzlərində olarsa isə 9 gün ərzində məlumatlar verilir. Müayinə üçün isə bir şəxs üçün 9 manat ödənilməsi nəzərdə tutulub. Əlbəttə ki, bu, pulsuz da aparıla bilər, vətəndaş istəsə Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən ayrılmış xüsusi tibb məntəqələrində pulsuz müayinədən keçə bilər. Bu tamamilə vətəndaşın özünün azad seçimidir".

Səadət Hənifəyevanın sözlərinə görə, hazırda qeyd olunan 3 xəstəlikdən əlavə digərlərinin də siyahıya salınması hələ ki nəzərdə tutulmayıb: "Əsasən də hələ ki 3 xəstəlik üzrə müayinə aparılır. Gələcəkdə qeyd olunan qan xərçəngi və bu kimi digər xəstəliklərin müayinəsi ilə bağlı həkim mütəxəssislərimizin birgə qərarı, tövsiyəsi və dövlət proqramı əsasında keçirilə bilər, təbii ki, zəruri olarsa".

Mövzu ilə əlaqədar onu da qeyd edək ki, statistika görə, təkə ötən avqust ayında nikaha daxil olmaq istəyən cütlüklərdən icbari tibbi müayinə zamanı 17 min 526 nəfərdən 17-də QİÇS, 92-də sifilis, 672 nəfərdə isə talassemiya aşkarlanıb.

□ **Xalidə GƏRAY**

Elan

Qəbələdə bağ sahibi olmaq istəyənlərin nəzərinə! Qəbələnin gözəl ərazisi olan Vəndam kəndində yola yaxın, dağın ətəyində, meyvə ağacları ilə dolu 54 sot torpaq sahəsi satılır. Hissə-hissə də (6 sot) almaq mümkündür. Əlaqə telefonu: (050) 371-01-60, (070) 335-90-15

Təbib Darya xanım

Onurğa yırtığı, osteoxandroz, sağalmaz yaralar, yanıklar, uzun müddət yataqdan sonra əmələ gələn yaralar, diabetdə trafik xoralar, varikoz genişlənmələr və digər xəstəlikləri cərrahi müdaxiləsiz, xüsusi məlhəmlərlə və xüsusi metodika ilə inyeksiyalarla müalicə edirəm.

Tel: 051- 634- 40-01

«Bakcell» abunəçiləri fakturasız xətt tarif paketlərindən fakturalı xətt tarif paketlərinə keçə biləcəklər

Azərbaycanın ilk mobil operatoru və aparıcı mobil internet provayderi «Bakcell» şirkəti öz abunəçilərinin qayğısına qalaraq onların rahatlığını təmin etmək məqsədilə yeni fürsət təqdim edir. Belə ki, 26 sentyabr 2016-cı il tarixindən etibarən «Bakcell» abunəçilərinə fakturasız xətt tarif paketlərindən fakturalı xətt tarif paketlərinə keçid imkanı təklif ediləcək. Bu təklif abunəçilərə zəng etmək yolu ilə təqdim olunacaq. Zəng olunacaq abunəçilərə aylıq abunə haqqı olan tarif paketlərindən biri təklif ediləcək və abunəçilər yalnız onlara təklif olunan tarif paketinə keçid edə biləcəklər. Bu imkandan yalnız «Bakcell»-dən zəng qəbul etmiş abunəçilər yararlanı biləcəklər. Bu keçidlə bağlı abunəçidən hər hansı müqavilə imzalaması və ya keçid haqqı ödəmək tələb olunmur. Abunəçi fakturasız xətdəki tarif paketindən fakturalı xətdəki tarif paketinə keçidi özünün keçid ediləcək nömrəsinə gələn SMS-ə verəcəyi cavab SMS-i vasitəsilə təsdiq edəcək. Tarif paketlərinin keçidi zamanı abunəçiyə təqdim olunan məlumata əsasən həmin nömrədə abunəçinin qəbul etdiyi tarif paketinin aylıq abunə haqqı həcmində və əlavə olaraq 10 AZN məbləğində kredit limiti ayrılabilir. Tarif paketlərinin keçidi aşağıdakı qaydada baş tutacaq:

Abunəçiyə «Bakcell»-in (055) 6199964 nömrəsindən zəng ediləcək və abunəçiyə fakturalı xətdəki aylıq abunə haqqı 9 AZN, 15 AZN, 25 AZN, 50 AZN və ya 85 AZN olan tarif paketlərindən birinə keçid etmək təklif olunacaq;

Abunəçi razılıq verdiyi təqdirdə, onun razılığını təsdiq etmək üçün abunəçinin nömrəsinə təklif olunan tarif paketinə uyğun aşağıda qeyd olunan nömrələrdən müvafiq SMS göndəriləcək:

9 AZN aylıq abunə haqqı olan tarif paketi üçün 5116 nömrəsindən;

15 AZN aylıq abunə haqqı olan tarif paketi üçün 5117 nömrəsindən;

25 AZN aylıq abunə haqqı olan tarif paketi üçün 5118 nömrəsindən;

50 AZN aylıq abunə haqqı olan tarif paketi üçün 5119 nömrəsindən;

85 AZN aylıq abunə haqqı olan tarif paketi üçün 5120 nömrəsindən.

Abunəçi razı olduğunu təsdiq etmək üçün müvafiq nömrədən gələn SMS-ə "1" yazıb göndərməlidir;

Abunəçi təsdiq SMS-i göndərdikdən bir neçə dəqiqə sonra mövcud tarif paketinin dəyişdirilməsi baş verəcək.

Abunəçi müvafiq keçiddən sonra istədiyi zaman «Bakcell»-in müştəri xidmətlərinə yaxınlaşaraq müvafiq sənədləri təqdim etmək və müvafiq xidmət haqqını ödəmək şərtlə fakturasız xəttə geri qayıda bilər. «Bakcell» şirkəti yaxın gələcəkdə bu prosedura yeni tarif paketlərini əlavə etməklə öz abunəçilərini sevindirəcək. Tarif paketlərinə keçidlə bağlı yaranan hər hansı suala abunəçilər «Bakcell»-in müştəri xidmətlərinə müraciət etməklə, 555 nömrəsinə zəng vurmaqla və ya SMS göndərməklə müvafiq məlumat əldə edə bilərlər.

Bakıda 12 yaşlı uşağın cinsiyyəti dəyişdirildi-şok əməliyyat

Sentyabrın 22-də Azərbaycanda 12 yaşlı bir uşağın plastik əməliyyatla cinsiyyəti dəyişdirilib. Axsam.az-ın məlumatına görə, əməliyyat Bakıdakı özəl klinikaların birində gerçəkləşdirilib. Əməliyyatdan sonra uşağın cinsiyyəti qadın olub.

Plastik cərrah Dilqəm Məmmədov əməliyyatdan öncə bunları deyib: "Bu insan kefindən əməliyyat etdirən deyil. Uşaq doğuşdan həm kişi, həm də qadındır. 12 yaş var. Doğuşdan anomaliyası olan bir qızıdır. Daxili orqanları qız, xarici orqanı kişidir. Tibb elmində buna hermofroditizm deyilir. Xəstənin normal genotipi, xromosomları, xarici görünüşü qadındır. Yəni "xy" yox, "xx" daşıyıcısıdır. Ona görə də əməliyyatla onu qadına çevirəcəyik. Bunu Türkiyədə genetik laboratoriyada da təsdiqləmişik, tibbi ekspert rəyi var. Səhiyyə Nazirliyindən və Baş Prokurorluqdan əməliyyatın icra olunmasına icazə verilən sənədlər almışıq. Azərbaycanda qanuni yolla gerçəkləşdirilən bir əməliyyatdı. Hətta gec qalınıb. Bu əməliyyatı uşaq cinsiyyətini dərk etmədən gerçəkləşdirmək lazım idi".

Uşağın cinsinin dəyişdirilməsi maraqlı doğurduğundan virtualaz.org saytı əməliyyatın aparıldığı "İstanbul NS" klinikası ilə əlaqə saxlayıb.

Klinikanın baş həkimi Azər Nəsirov saytın əməkdaşına əməliyyatın uşaq cinsiyyətini dəyişdirməsinə təsdiqləyib: "Əməliyyat plastik cərrah Dilqəm Məmmədov tərəfindən aparılıb. Uşağın vəziyyəti normaldır".

43 yaşlı kişi özünü tövlədə asdı

Samuxda intihar hadisəsi baş verib. APA-nın qərb bürosunun verdiyi məlumata görə, rayonun Lək kənd sakini, 1973-cü il təvəllüdü Rüstəm Məmmədov yaşadığı evin həyətinə tövlədə özünü asıb. Onun özünü öldürməsinin səbəbləri məlim deyil.

Faktla bağlı Samux Rayon Prokurorluğunda cinayət işi başlanıb, araşdırma aparılır.

Kişilər!!! Axırmıçı şansı!!!

İsrail təbabəti tətbiq edilir!

Əgər Sizə nə Azərbaycanda, nə də xaricdə heç kim kömək edə bilməyibsə, onda yaxşı insanlara, aşağıdakı xəstəlikləri, keyfiyyətli, qısa müddətlə və tam müalicəsini d-r Vaiz Səmədov apara bilər:

- * Cinsi zəiflik, meyilin və ereksiyanın azalması tam impotensiyədə (yaşdan və səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Cinsi marağın və cinsi aktların azalması
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Prostatitlər. Prostat vəzin böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Prostat adenomasi (vəzidə düyünlərin əmələ gəlməsi)
- * Cinsi vəzilərin-xayaların böyünməsi və ya kiçilməsi
- * Qasıq-xayalıqda sızıltı, küt və ya kəskin ağrılar
- * Əvvəldən xarici cinsi üzvün balaca olması
- * Xarici cinsi üzvün sonradan birdən kiçilməsi
- * Cinsi üzvün düyünlə birdən öyilməsi (Peyroni xəstəliyi)
- * Oğlan uşaqlarında cinsiyyət üzvlərinin inkişafsızlığı
- * Uşaqlarda gecə vaxtı yerinə sidiyə getməsi (enurez)
- * Hormonal və iltihablı sonsuzluq (kişilər və qadınlarda da)
- * Yuxusuzluq və yuxu pozuntuları
- * Sidik aktlarının gecə ya gündüz tez-tez olması
- * Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları
- * Cinsi aktla bağlı sidikdə və spermada qan olması
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalqlar və ağrılaşmalar
- * Saçların bütün formalatda tökülməsi. Sızanaqlar
- * Yuxuda iken və yuxudan qalxanda qan təzyiqinin yüksək qalması
- * Boyun, baş, bel, ayaq ağrıları və osteoxondroz
- * Onurğa sütununun yırtığı, qulunların dərmansız müalicəsi

Həkimə zəng etmək üçün (saat 11.00-dan sonra)

Tel: (050) 213 88-05.

Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com doktor Vaiz Səmədov.

Onun taleyinə iki dəfə şəhid ailəsi olacağı yazılıbmış... Zərqələm Quliyevanın atası Gündüz Quliyev 1993-cü ildə Qarabağ döyüşlərində şəhid olub. 2014-cü ilin avqustundakı 4 günlük müharibədə - Ağdamda gedən döyüşlərdə isə Zərqələm xanımın həyat yoldaşı Sənan Quliyev vətən uğrunda şəhid olub.

Atası və əri şəhid olan qadın iki körpəsi ilə daxmada yaşayır

Zərqələm Quliyeva: "İki şəhid qızının sağlam böyüməsi üçün bir evimizin olması ən böyük arzumuzdur"

İndi Z.Quliyevanın bu həyatda anasından və iki qızından savayı kimsəsi yoxdur. Zərqələm Quliyeva şəhid Sənan Quliyevin iki yadigarını, qız övladlarını təkbaşına böyüdür. Ramana qəsəbəsində, köhnə neft zavodunun binası yaxınlığında, taxtadan tikilmiş kiçik daxmada yaşayan şəhid ailəsinin həyat şəraiti çox acınacaqlıdır. Yayın istisindən çətinliklə çıxan ailəni, indi qışın şaxtası gözləyir. Havalar soyuyanda, yağış yağanda bu daxmada ailənin vəziyyəti daha da çətinləşir. Hökumət tərəfindən ailəyə iki şəhidə görə aylıq müavinət ayrılrsa da, onların mənzil problemi həll olunmayıb.

2 il öncə şəhid olan atasının ölümündən sonra dünyaya gələn 2 yaşlı Nişanenin və 5 yaşlı Sevincin rahat yatması, oynaması üçün evdə şərait yoxdur. Uşaqlar günlərini ensiz və havasız otaqda keçirirlər. Otaqların pəncərələrinin olmaması uşaqların səhhətinə pis təsir göstərir. Anasının da dediyinə görə, ilin bütün fəsilərində uşaqlar xəstələnirlər.

Vətən uğrunda iki şəhid verib, iki uşağı ilə tək qalan Zərqələm Quliyeva erinin həyatından, ölümündən danışır: "Sənan 2008-ci ildə həqiqi hərbi xidmətini başa vurduqdan sonra evə qayıtdı. 2014-cü ilin avqust döyüşlərində isə ehtiyatda olan hərbiçi kimi, yenidən xidmətə çağırıldı. Azyaşlı uşağının olmasına baxmayaraq, o, getməyə qə-

rar verdi. Xahiş etdik, yalvar-dıq ki, getməsin. Ancaq ısrarlı idi. Deyirdi ki, vətənin dar günündə gərək cəbhədə olum. 2014-ün avqust hamının yadıradadır; müharibə başlamışdı. Həmin vaxtlar qızğın döyüşlər gedirdi. Sənan cəbhə xəttində müddətdən artıq həqiqi hərbi qulluqçu kimi xidmət göstərirdi. Avqust ayının 1-dən 2-nə keçən gecə ölüm xəbərini aldım... (ağlayır-red.) Onun qara xəbərini eşidəndə inanmadım. Bir gün öncə telefonla danışmışdıq, demişdi ki, hər şey yaxşıdır. Səhəri gün vurulduğunu eşidəndə inanmaq çətin gəldi"...

Zərqələm Quliyeva həyat yoldaşının şəhidlik mərtəbəsinə yüksəlməsi ilə fəxr etdiyini dedi: "Ailəmizin həyatında bu, ikinci şəhid oldu. Atam Gündüz Quliyev də Qarabağ döyüşlərində qəhrəmancasına həlak olmuşdu. Anamın və mənim taleyimizə şəhid qadını olmaq yazılıb. Təki vətən sağ olsun".

Ailə başçıları itirən Quliyevlərin ən böyük çətinliyi evlərinin olmamasıdır. Onlar hökumətin şəhid ailələrinə göstərdiyi dəstəkdən razı qaldıqlarını dedilər. Ancaq ən böyük arzuları iki azyaşlı şəhid qızının ağır şəraitdə yaşamasına üçün rahat mənzilə təmin olunmasıdır: "Şəhid ailəsi olaraq hökumətimiz bizə aylıq 600 manat müavinət verir. Bu dəstəyə görə minnətdənəm. Ancaq bizim ən əsas problemlərimizdən biri evimizin olma-

masıdır. İki azyaşlı övladımın gələcəyi və sağlamlığı mənim üçün hər şeydən önəmlidir. Bu daxmanın otaqlarının döşəməsi torpaqla örtülüb. Qış aylarında rütubət yaranır, uşaqlar tez-tez xəstələnirlər. Rəvmatizm xəstəliyi, soyuqda yemə artıq körpələrdə xroniki hal alıb. Hökumətimizdən, Xocavənd Rayon İcra Hakimiyyətinə yardım əli uzatmalarını xahiş edirəm. Əgər uşaqlarım azyaşlı olmasa idi, mənim üçün bura da rahat idi. Ancaq onların sağlamlığını hər şeydən üstün tuturam".

Başsız ailəyə qucaq açan Zərqələm Quliyevanın nənəsi Ətirə Məmmədova uşaqların gələcəyindən nigaran olduğunu dilə gətirdi: "Xocavənd rayonu, Kuropatino kəndindən qaçqın düşmüşük. 18 ildir ki, gördüyünüz bu şəraitdə yaşayırıq. Çətin şəraitdə övlad, nəvə böyütmüşük. Ancaq hələ də yaşamağa normal evimiz, şəraitimiz yoxdur. Zərqələmi uşaq vaxtından mən saxlamışam. Atası şəhid olandan sonra qızımı və nəvəmi də mən saxladım. Nəvəm Zərqələm uşaqıqdan yanımda böyüdü. Öz əmisini oğlu ilə ailə qurdu. Şəhid Sənan Quliyev həm xalın nəvəsi, həm də yeznəm idi. Çox gözəl ailələri var idi. Rəhmətlik mehriban oğlan idi. Vətən uğrunda qəhrəmancasına şəhid oldu. Çox vətənpərvər, ailəcanlı uşaq idi. Yazıq nəvəm həm atasını, həm də həyat yoldaşını itirdi. Şəhid

olandan sonra Xocavənd Rayon İcra Hakimiyyəti onun yeməsinə baxımından Vergilər Nazirliyi digər qurumlardan daha çox önə çıxıb".

Ətirə Məmmədova şəhid ailəsinin mənzilə təmin olunması ilə bağlı aidiyyəti qurumlara müraciət etdiyini, lakin heç bir nəticəsi olmadığını dedi: "Xocavənd Rayon İcra Hakimiyyətinin şəhidin həyatında Ramana qəsəbəsindən ev verilməsini xahiş elədim. Ancaq onlar kömək edə bilməyəcəklərini dedilər. O vaxtdan bu günə qədər, artıq 3 ilə yaxındır ki, bu ailə ilə maraqlanan yoxdur. Məsələ ilə bağlı dəfələrlə "Qaçqınkom"a getdim. Dedilər ki, ev yoxdur. Bizimlə maraqlanan da yoxdur ki, necə yaşayırıq".

Ümid edirik ki, bu yazıdan sonra ailə başçıları vətən uğrunda itirən bu ailəyə aidiyyəti qurumların diqqəti artar. Ən azı ona görə ki, o şəhidlər torpaq üçün canlarından keçərək geridə qoyduqları ailə üzvlərini bu millətə və dövlətə əmanət ediblər.

□ **Məğrur MƏRD**
Fotolar müəllifindir

"Vergilər Nazirliyinin yeni səlahiyyəti sahibkarların xeyrinədir"

"Vergi borclarına görə ölkədən çıxışına qoyulan qadağanın bu səbəb aradan qalxdıqdan sonra ləğv olunması səlahiyyətinin Vergilər Nazirliyinə verilməsi məntiqə uyğundur"

Vergilər Nazirliyinə daha bir səlahiyyət verilib. "Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında" qanun layihəsinə əsasən vergi orqanları vergi ödəyicisi olan fiziki və hüquqi şəxsin icra orqanının rəhbərinin ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılmasına səbəb olmuş əsaslar aradan qalxdıqdan sonra dərhal həmin məhdudlaşdırmanın götürülməsi barədə qərar qəbul edə bilər. Bununla bağlı Vergi Məcəlləsinin 24.0.2-1-ci maddəsinə dəyişiklik edilməsi tövsiyə edilib.

Xatırladaq ki, indiyədək vergi ödəyicisi olan fiziki və hüquqi şəxsin icra orqanının rəhbərinin ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılmasına səbəb olmuş əsaslar aradan qalxdıqdan sonra vergi orqanları həmin məhdudlaşdırmanın götürülməsi barədə 2 iş günü ərzində məhkəməyə müraciət etməli idi. Qanuna təklif edilən bu dəyişiklik qəbul olunarsa, vergi orqanları dərhal həmin məhdudlaşdırmanın götürülməsi barədə qərar qəbul edə biləcək.

Bu dəyişikliklər "Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında" qanun layihəsi Milli Məclisin plenar iclasına tövsiyə edilib.

Ekspertlər isə Vergilər Nazirliyinin səlahiyyətlərinin gündən-günə artırılmasına diqqət çəkir. Belə ki, hazırda büdcənin mədaxil hissəsi ilə bağlı əsas yük Vergilər Nazirliyinin üstünə düşdüyündən onun səlahiyyətlərinin artırılması da təbii bir addımdır.

"Yeni Müsavat"a açıqlamasında bu məsələyə münasibət bildirən Milli Məclisin İqtisadi siyasət komitəsinin üzvü Vahid Əhmədov qeyd etdi ki, hazırkı durumda Vergilər Nazirliyinin səlahiyyətlərinin artırılması gözləniləndir: "İllər keçdikcə, iqtisadiyyatın tələbləri, habelə problemlər dəyişir, bu baxımdan, Vergi Məcəlləsinin dəyişdirilməsinə, Vergilər Nazirliyinin səlahiyyətinin artırılmasına da adi baxmaq lazımdır. Əsas odur ki, Vergi Məcəlləsində dəyişdirilən qanunlar sahibkarların, hüquqi və fiziki şəxslərin xeyrinə işləsin. Bu vaxta qədər vergi borcu olanlar borcu ödədikdən sonra ölkədən çıxışa qoyulan qadağanın aradan qaldırılması üçün məhkəməyə müraciət edirdilərsə, indi o səlahiyyət Vergilər Nazirliyinə verilib. Bu, həmin insanlar üçün də müsbət hadisədir, çünki bir neçə gün vaxt itirirdilər. İndi vaxt itkisi olmayacaq, faktiki olaraq

borcu ödəyən kimi Vergilər Nazirliyi o sanksiyanı götürəcək".

İqtisadçı ekspert Qubad İbadoğlu da "Yeni Müsavat"a açıqlamasında vurğuladı ki, iqtisadiyyatın indiki durumunda dövlət maliyyəsinin əsas yükü Vergilər Nazirliyinin üzərinə düşür, bu mənada qurumun səlahiyyətlərinin artırılması qaçılmazdır: "Vergilər Nazirliyi hazırda həm Dövlət Neft Fondundan, həm də Gömrük Komitəsindən daha çox vəsaiti dövlət büdcəsinə cəlb edir. İndiki şərtlər də əvvəlki ilə müqayisədə ağırdır. Əvvəllər təsərrüfat subyektləri öz fəaliyyətlərindən əldə etdikləri gəlirdən ödənişlər edirdilər, sahibkarlar da daha çox vergi və digər ödənişləri etmək imkanına malik idi. Büdcədə tarazlığı qorumaq üçün Dövlət Neft Fondu bir təhlükəsizlik yastığı kimi çıxış edirdi. İndi isə Dövlət Neft Fondundan büdcəyə transferlərin azaldılması siyasəti yeridilir. Bu, Vergilər Nazirliyinin büdcənin mədaxil hissəsinin təminatındakı rolunu artırır. Təbii ki, rol artırarsa, məsuliyyət artırsa, bu, səlahiyyətlərin də artmasına gətirib çıxarmalıdır. Səlahiyyətlərin artırıl-

ması baxımından Vergilər Nazirliyi digər qurumlardan daha çox önə çıxıb".

Q.İbadoğlu onu da qeyd etdi ki, vergi borclarına görə ölkədən çıxışına qoyulan qadağanın bu səbəb aradan qalxdıqdan sonra ləğv olunması səlahiyyətinin Vergilər Nazirliyinə verilməsi məntiqə uyğundur: "Həm kredit, həm də vergi borclarına görə ölkədən çıxışına qadağa qoyulan sahibkarlar həтта bu borcu ödədikdən sonra da o qadağanın götürülməsi üçün məhkəməyə müraciət etməli idilər, müəyyən qədər gözləməli idilər, məhkəmə xərclərini ödəməli idilər. Bütün bunlar da sahibkarların sonrakı fəaliyyətinə mənfi təsir göstərirdi. Ona görə də mən bu səlahiyyətin Vergilər Nazirliyinə verilməsini düzgün hesab edirəm. Çünki səbəb vergi borcudursa, bunu Vergilər Nazirliyi aradan qaldırmalıdır. Bu, birbaşa hüquq-mühafizə orqanlarında aparılmalı deyil. Təbii ki, Vergilər Nazirliyi bunu hüquq-mühafizə orqanları ilə əməkdaşlıq şəraitində keçirməlidir və hüquq-mühafizə orqanları bu barədə məlumatı Vergilər Nazirliyindən əldə etməlidir".

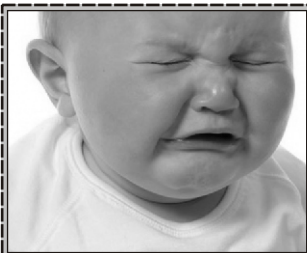
□ **Nərgiz LİFTİYEV**

MUSAVAT

Son səhifə

N 209 (6530) 23 sentyabr 2016

Uşaq ağlayırsa, sakitləşdirmək olmaz...

Avstraliyada valideynlərin ağlayan uşaqlarına necə münasibət göstərməsi ilə bağlı bir araşdırma hazırlanıb. Alimlər valideynlərə tövsiyə edib ki, uşaqlar ağlamağa başlayandan bir müddət sonra onları sakitləşdirmək üçün hərəkətə keçsinlər.

7 aydan 6 yaşa qədər olan 326 uşaq üzərində aparılan araşdırmanın nəticələrinə görə, ata-analar ağlayan uşaqlarını nə qədər gec susdursalar, bir o qədər uğurlu nəticə əldə edirlər. Bunun adına "nəzarətli ağlama" deyilir. Belə ki, valideynlər uşaq ağlayandan sonra gözləmə müddətini hər dəfə artırır və onların öz-özünə sakitləşmə verdiyi qazanırlar. Araşdırmanın rəhbəri Anna Price deyib: "Ata-analar uşaq ağlamağa başlayandan sonra bir gecə 2 dəqiqə, növbəti gecə 5 dəqiqə müdaxilə etmədən gözləməyi öyrəsinlər. Bu, uşağa ziyan deyil. Amma valideynlər uşaq ağlayan kimi onun qapısını bağlayıb, onunla maraqlanmış kimi etməsin. Hər dəfə otaqlarına gedib, nə etdiyi ilə maraqlansın. Bu halda uşaq da, ana da sağlam bir gecə keçirə biləcək".

Qadınlar dikdaban geyinəndə... kişilər nə edir?

Fransadakı Bretagne-Sud Universitetinin alimləri maraqlı bir araşdırma aparıblar. Araşdırmanın nəticələrinə görə, kişilər dikdaban ayaqqabı geyinən qadınlara daha çox yardım edir, nəinki dabansız tufli geyinənlərə.

Nikolas Gueguen və heyəti tərəfindən aparılan araşdırma nəticəsində məlum olub ki, kişilər dikdaban geyinən qadınları digərlərdən daha cazibədar hesab edir və onların hər cür çətinliyini həll etməyə meyllidir. Onlar hesab edirlər ki, bu cür ayaqqabılı qadınlar daha zərifdir və yardıma ehtiyac

duyur. Son təcrübədə isə araşdırma qrupu bir kafedə kişilərin dikdaban geyinən qadınlarla nə dərəcədə tez ünsiyyət qurmasını üzə çıxarıb.

Aqressiv quşlardan qorxdu, üç gün evdən çıxmadı

Britaniyanın Brayton-end-Xov şəhər sakini üç gün boyunca evdən bayıra çıxmayıb. Bu barədə lenta.ru saytı "Metro"ya istinadən xəbər yayıb. Barbara Koks adlı qadına ötən həftə iki vəhşi quş hücum etdiyi üçün bu hadisə onun gözünü qorxudub. Quşlardan biri qadının ayaqlarını yaralayıb. Qadın evində gizləniib, yaralarını sağaldı və polisə zəng edib. "Onlara dedim ki, mənə vəhşi quşlar hücum edib. Onlardan həmin quşları tutmasını xahiş etdim. Amma mənə bildirildi ki, onlara bu iş üçün pul ayrılır".

Daha sonra Koks ayaqlarını müayinə etdirmək üçün xəstəxanaya gedib. Həmin vaxt evdən çıxmaqdan qorxan qadın sonunda risk edib. Qadın bildirib ki, vəhşi quşların yuvası çox güman ki, onun evinin arxa tərəfində yerləşir. Və onlar hər o həndəvərə gələn şəxsi yuvalarını dağıdacaq potensial düşmən hesab edirlər.

Mülk qiymətinə telefonu polislər tapdı

Bir neçə il bundan öncə Çində polislər bir nəfərin itmiş "Vertu" markalı telefonunu tapıb özünə qaytarıb. Telefonun qiyməti 110 min dollara yaxındır. Telefon Lin soyadlı bir kişi tərəfindən Vençjou şəhərinin aeroportunda unudulub. Aparat qızıldan hazırlanıb və üstündə 800 brilyant olub.

Telefon sahibi onun itdiyindən duyduq düşən kimi bu barədə hüquq-mühafizə orqanlarına məlumat verib. Axtarışlara başlamaq üçün polislər öncə aeroportdakı müşahidə kameralarının qeydiyyatına nəzər salıblar. İlk baxış zamanı müəyyən olunub ki, "Vertu"nu naməlum bir qadın götürüb. Qısa müddət sonra qadını Vençjou yaxınlığındakı kəndlərdən birində aşkarlayıb aparatı ondan alıblar. Telefon sahibinin onu tapmaq üçün nəzərdə tutduğu 1625 dollar məbləğindəki mükafatdan polisler imtina edib.

QOÇ - Hər mənada uğurlu təqvimdir. İstər şəxsi büdcəni artırmaq istiqamətində, istərsə də işgüzar sövdələşmələrdə irəliləyişləriniz mümkündür. Belə bir gündə falçıya getməyin.

BUĞA - Maraqlı görüşlər yolunuzu gözləyir. Bu amil daha çox sevgi zəminində reallaşacaq. İş yerində isə həmkarlarınızla xırda mübahisələriniz gözlənilir. Çılğınlıqdan uzaq olun.

ƏKİZLƏR - Əsas vaxtınızı istirahətə yönəltməyə çalışın. Hər hansı fiziki iş səhətinizə mənfi təsir göstərə bilər. Bu gün cinsi yaxınlıq, ağır fiziki işlərə girişmək sizin üçün yolverilməzdir.

XƏRÇƏNG - Bu təqvimdə bir qədər neytral mövqedə dayanmağınız məsləhət görülür. Nahardan sonra ciddi və riskli işlərə qol qoymayın. Çünki həmin vaxt sizə mənfi enerjili Ayın təsiri artacaq.

ŞİR - Bu gün istirahət etmək fikriniz çətin ki, baş tuta. Əksinə, ikitərəfli sövdələşmələrə və yeni işlərə başlamaq lazımdır. Büdcənizdə artım da ola bilər. Mübahisələrdən uzaq qalın.

QIZ - Astroloji göstəricilər günün birinci yarısını müəyyən qədər gərgin tərzdə başa vuracağınızı bəyan edir. Sonrakı müddətdə isə ətrafınızda olanların rəğbətini qazanacaqsınız.

TƏRƏZİ - Olduqca uğurlu təqvimdir. Ulduzlar bir tərəfdən əlverişli təkliflər alacağınızı, digər tərəfdən maliyyə uğurlarına nail olacağınızı bildirir. Hər mənada nikbin olmağa əsas var.

ƏQRƏB - O qədər də ürəkəçən olmayan maddi durumunuzu dirçəltmək üçün müəyyən imkanlar qazanacaqsınız. Büdcənizi artırmaq istiqamətində dəstək ala bilərsiniz. Kobudluğa yol verməyin.

OXATAN - Saat 15-ə qədər hər bir görüşü təxirə salmağınız məsləhətdir. Əks təqdirdə gözlədiyiniz uğurlardan uzaq düşəcəksiniz. Özünə qapılmağa da dəyməz. Günün ikinci yarısını gözləyin.

OĞLAQ - Deyəsən, Göy qübbəsi əzablarınıza görüb sizə güzəştə getmək fikrinə düşüb. Bu səbəbdən də əksər məsələlərdə yardımçınız olmaqdadır. Səfərə çıxmaq və varlanmaq ehtimalınız da var.

SUTÖKƏN - Ulduzlar yalnız qarşılıqlı əlaqələr zəminində uğurlara yiyələnəcəyinizdən xəbər verir. Bu baxımdan gəzintiyyə çıxmaq, qonaq getmək səmərəlidir. Riskli işlərdən yayının.

BALIQLAR - Tərəfdaşlarınızla aranızda müəyyən mübahisələr olsa da, özünüzi təmkinli aparmalısınız. Deyilən hər sözə ciddi yanaşmayın. Yaxşı olar ki, bütün gücünüzü fəaliyyətə yönəldəsiniz.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Uşaqlar heyvanları incitməsin deyə... siçan yedi

Cənubi Koreyanın Çonp şəhərində müəllim şagirdlərinin gözü qabağında siçan yeyib. Lenta.ru saytı "The Korea Times"a istinadən xəbər verib ki, 44 yaşlı kişinin bu hərəkəti etməsinə səbəb bəzi uşaqların heyvanları incitməsi, onları təhqir etməsi olub. Adı açıqlanmayan müəllimin siçanı necə yeməsini 7 şagird müşahidə edib. Həmkarları bu insident barədə məlumat alandan sonra müəllim internatı tərk etmək məcburiyyətində qalıb. Dərsdə iştirak edən uşaqların valideynləri isə bununla bağlı polisə müraciət ediblər. Ona qarşı "uşaqlara qəddar davranma" maddəsi ilə cinayət işi qaldırılıb. Hadisədən sonra müəllim uşaqlardan, valideynlərdən və digər müəllimlərdən üzr istəyib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYYAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SABIROĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 4.750

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.